DONATIVO DE LA BIBLIOTECA NACIONAL DE MADRID 1940

EKONOMISK TIDSKRIFT

UTGIFVEN AF

DAVID DAVIDSON

Årg. II 1900 Häft. 8

INNEHÅLL:

Det svenska pappersmyntets gångbarhet i Finland efter skilsmässan från Sverige. Af DAVID DAVIDSON . . . . . Sid. 353
Grafisk framställning öfver utvecklingen af statens telefonväsende. Af E. STORCKENFELDT . . . . . „ 373
Till frågan om Rikstelefonens rentabilitet. Af D. D. . . . . . „ 381
Öfversikt öfver de större bankernas ställning den 31 juli 1900.

Pris per årgång (12 häften) 10 kronor

STOCKHOLM
HUGO GEBERS FÖRLAG
(I DISTRIBUTION)

Ayuntamiento de Madrid

Ayuntamiento de Madrid

Det svenska pappersmyntets gångbarhet i Finland efter skilsmässan från Sverige.

Af **David Davidson.**

TALLQVIST, J. V., Bidrag till belysande af det svenska myntets historia i Finland sedan år 1808. Särtryck ur Vetenskapssocietetens bidrag. Helsingfors 1900.

Att ett land använder ett annat lands mynt, därpå erbjuder penningeväsendets historia talrika exempel. Äfven under senare tider hafva, som bekant, dylika fall förekommit. En dylik cirkulation af utländska mynt har betraktats än såsom ett ondt, än såsom något förmånligt, och däraf berodde regeringarnes och lagstiftningarnas ställning till densamma. I detta hänseende hafva vi från vår tid två i alldeles motsatt riktning gående exempel. I den tyska myntlagen af år 1873 ansågs det behöfligt att intaga ett stadgande (Art. 13), som dels medgaf förbundsrådet rätt att reglera och rent af alldeles förbjuda utländska mynts omlopp i Tyskland, dels belade öfverträdelser af dylik bestämmelse eller förbud som ske vane- eller yrkesmässigt, med bötes- resp. fängelsestraff[1]. Detta stadgande tillkom under intrycket af den fruktan för guldmyntfotens bestånd, som erfarenheten från de tyska staternas mynthistoria framkallade; man ville på allt sätt förhindra, att rikets guldmyntfot skulle kunna äfventyras, genom att utländska silfvermynt finge inträngа uti rörelsen[2]. Schweiz däremot intog

[1] Regeringen hemställde i sitt förslag till myntlag, att hvarje öfverträdelse af dylik bestämmelse eller förbud skulle på angifna sätt bestraffas.

[2] Jfr Soetbeer, Deutsche Münzverfassung, sid. 96.

Ayuntamiento de Madrid

1850 en alldeles motsatt ställning gent emot utländskt mynts omlopp i landet. Nämnda år infördes ett för hela Schweiz enhetligt myntsystem, grundadt på silfver och med franc såsom myntenhet; förut hade hvarje kanton sitt mynt. Såsom hufvudmynt skulle präglas mynt å 1, 2 och 5 fr. Men därvid stadgades, att jämte de schweiziska mynten äfven sådana utländska silfvermynt, som voro präglade i öfverensstämmelse med schweiziska myntlagens bestämmelser, skulle vara lagligt betalningsmedel, sedan förbundsrådet efter undersökning förklarat, att ifrågavarande mynt uppfyllde nyssangifna villkor. På grund häraf tillkännagaf förbundsrådet, att så var fallet med de franska, belgiska och större delen af de italienska silfvermynten. Schweiz självt präglade ej någon större mängd silfvermynt, utan största delen af cirkulationen bestod af utländskt mynt. När så den hastigt förökade guldproduktionen i någon mån sänkte guldets värde i förhållande till silfret på världsmarknaden, och i följd däraf silfvermyntet i länder med dubbel myntfot i stor mängd drefs ur rörelsen och ersattes med guldmynt, förlorade äfven Schweiz större delen af sitt förråd af inhemska och utländska silfvermynt. I den allmänna rörelsen i Schweiz ersattes därvid silfret med franskt guldmynt, och detta bruk af franskt guldmynt legaliserades genom en lag af år 1860, som föreskref, att franskt guldmynt skulle vara lagligt betalningsmedel i Schweiz, så länge det var lagligt betalningsmedel i sitt hemland. Och samma bestämmelse skulle gälla om andra utländska guldmynt, som voro präglade efter samma norm som de franska. Schweiz självt präglade däremot icke alls något guldmynt vid denna tid, ja det fanns ingen möjlighet att då få dylika mynt präglade[1].

Den cirkulation af främmande mynt, hvars historia herr Tallqvist skildrar i sitt ofvan anförda arbete, var af annan art än de nu nämnda både i afseende å beskaffenhet och ursprung. Det

[1] Då Schweiz 1865 ingick i den då bildade latinska myntunionen, iakttog Schweiz samma myntpolitik och begagnade de andra i unionen ingående staternas mynt. När i följd af fransk-tyska kriget, som afbröt förbindelsen med Frankrike, Schweiz hotades af myntbrist, tvangs det att vidtaga åtgärder för prägling af egna guldmynt så väl för enskildes som för statens räkning; dock skedde dylik utmyntning först på 1880-talet och då till mycket ringa belopp samt blott för statens räkning. Jfr Volkswirthschaftslexikon der Schweiz, 1889, Art. Münzwesen. 1885 uppskattades Schweiz förråd af femfrancstycken af silfver till mellan 80 och 100 mill. fr. och däraf voro 44 % franska, 43 % italienska, 10 % belgiska, 1 % grekiska och 2 % landets egna. Burckhardt-Bischoff, Die lateinische Münz-Convention, sid. 44.

Ayuntamiento de Madrid

hade varit Finlands inhemska mynt, men hade blifvit ett för landet främmande mynt genom skilsmässan från Sverige och föreningen med Ryssland. Det bestod af sedlar, utgifna af svenska riksgäldskontoret och riksbanken, hvilka voro oinlösliga. Sistnämnda förhållande gör företeelsen särskildt egendomlig. Visserligen saknas icke andra exempel på, att ett land begagnat ett annat lands oinlösliga pappersmynt. Men hvad som gjorde detta fall så säreget var, att Finlands penningomlopp under 30 år till större delen bestod af detta utländska oinlösliga pappersmynt.

Redan i slutet af år 1809 vidtogos åtgärder för att rätta detta förhållande. Meningen var att drifva de svenska sedlarne ur rörelsen och ersätta dem med ryskt mynt. Herr Tallqvist söker delvis med ledning af hittills obegagnade källor gifva en skildring af lagstiftningens och styrelsens åtgöranden i denna riktning och att finna förklaringen till, att dessa alltjämt misslyckades intill början af 1840-talet.

Den ordning i Sveriges penningeväsende, som åvägabragtes genom 1776 års myntreform, då silfret blef landets myntfot[1] och garantier för riksbankssedlarnes inlöslighet skapades, hade redan rubbats genom kriget med Ryssland 1788—1789, som föranledde emissionen af riksgäldskontorets sedlar. Inlösligheten af dessa sedlar kunde ej upprätthållas; de började redan 1790 att sjunka i värde gent emot banksedlar och silfvermynt samt förlorade omsider en tredjedel af sitt värde. Enligt grunderna för 1803 års realisation skulle en gräns för denna värdesänkning uppdragas, i det att riksgäldssedlarne skulle inlösas med banksedlar, hvilka då ännu voro likvärdiga med silfver, och detta enligt relationen: 1 rdr riksgälds = $^2/_3$ riksdaler bankosedlar eller silfver. Men denna realisation ledde, som bekant, af flere anledningar ej till åsyftadt resultat. Därtill bidrog bl. a., att svenska statens finanser bragtes i ytterligare oreda genom 1808/1809 års krig. Banksedlarnes inlösen med silfver måste suspenderas. Värdeförhållandet mellan riksgäldssedlar och bankosedlar förblef visserligen det nyssnämnda, i och för 1803 års realisation fastställda, men båda slagen af sedlar sjönko allt mer i förhållande till silfver. För bedömande af fortgången af denna värdeförminskning lämna kursnoteringarna på rdr

[1] Myntenheten var, som bekant, 1 riksdaler, delad i 48 skillingar.

Ayuntamiento de Madrid

Hamburger banko i svenska bankosedlar en ledning. Enligt förhållandet mellan silfverhalten i den svenska silfverriksdalern och den silfvermängd, som en rdr Hamburger banko representerade, var 47 $^{2}/_{5}$ svenska skillingar silfver af samma värde som 1 rdr Hamburger banko, d. v. s. parikursen mellan Sverige och Hamburg var 47 $^{2}/_{5}$ skillingar silfver = 1 rdr Hamburger banko. Noteringarna i Stockholm af växelkursen för riksdaler Hamburger banko i skillingar svenska banksedlar voro enligt Skogman (Anteckningar om Rikets ständers Bank) under nedanstående år följande:

År	Maximikurs	Minimikurs	Medelkurs	År	Maximikurs	Minimikurs	Medelkurs
1808	—	—	54 $^{1}/_{2}$	1823	128	122	124 $^{1}/_{2}$
1809	—	—	60 $^{1}/_{2}$	1824	129	127	128 $^{1}/_{2}$
1810	—	—	79	1825	129	120 $^{1}/_{2}$	124 $^{1}/_{2}$
1811	135	89	112 $^{1}/_{2}$	1826	137	124	130
1812	98	76	89	1827	140	132	136 $^{1}/_{2}$
1813	112	90	91 $^{1}/_{2}$	1828	134	120	126 $^{1}/_{2}$
1814	103	90	96 $^{1}/_{2}$	1829	130	121 $^{1}/_{2}$	124 $^{1}/_{2}$
1815	115	97	100	1830	140	127	130 $^{3}/_{4}$
1816	130	113	114	1831	144	136	139 $^{11}/_{12}$
1817	128	96	109	1832	149	144	146 $^{1}/_{3}$
1818	116	104	110	1833	149	136	144 $^{5}/_{12}$
1819	144	116	122 $^{1}/_{2}$	1834	143	131	134 $^{5}/_{12}$
1820	144	121	131	1835	133 $^{1}/_{2}$	127	129 $^{1}/_{3}$
1821	130	115	122	1836	130	125	126 $^{3}/_{4}$
1822	126	121	124	1837	132 $^{1}/_{2}$	127	129 $^{1}/_{2}$

Den år 1830 beslutade öfvergången till metallisk valuta, som verkställdes genom den den 1 oktober 1834 börjande inväxlingen af banksedlarne, skedde, som bekant, enligt den normen, att 128 skillingar eller 2 $^{2}/_{3}$ rdr i banksedlar inlöstes med 1 rdr i silfver. Hela sänkningen af banksedlarnes värde var således $^{5}/_{8}$ af deras ursprungliga värde. Ofvanstående tabell lämnar en god ledning för att bedöma, huru denna värdesänkning under åtskilliga växlingar fortgått under ifrågavarande period. Dock får man icke, såsom herr Tallqvist gör, betrakta dessa kursnoteringar å växlar å Hamburg såsom ett exakt uttryck för banksedlarnes värde i förhållande till silfver under de olika åren. Detta framgår ju redan af noteringarna för åren 1835—1837, då banksedlarna inlöstes med

Ayuntamiento de Madrid

silfver, och då 128 skillingar i banksedlar hade samma värde som 1 rdr i silfver. Icke ens medelkurserna för dessa år öfverensstämma med denna relation. Förklaringen härtill är, som bekant, mycket enkel. Priset på en växel å Hamburger banko var visserligen priset i svenskt bankomynt på en viss mängd silfver, men på en silfvermängd, som var disponibel i Hamburg. Men när det gäller att afgöra, huru mycket ett oinlösligt pappersmynt sjunkit i förhållande till landets forna metalliska valuta, är det fråga om pappersmyntets värdeförhållande till silfver i hemlandet. Denna distinktion spelar visserligen i våra dagar ej någon stor roll, på grund af att kostnaderna för att transportera ädel metall från ett land till det andra och förvandla det till det importerande landets mynt numera äro så små. Men under den period, som här är i fråga, voro dessa kostnader betydligt större och för öfrigt antagligen större vid periodens början än vid dess slut. De kunde ock variera under samma år allt efter årstiden[1].

Rysslands penningeväsende i början af 1800-talet voro ganska tillkrånglade. Dess metallmyntsystem var grundadt på silfver och koppar. Båda dessa mynt voro lagligt betalningsmedel för obegränsade belopp[2]. Men landets förnämsta omloppsmedel utgjordes af ett oinlösligt pappersmynt, de s. k. bankoassignationerna, som hade börjat utgifvas 1768. Staten mottog visserligen detta pappersmynt efter dess nominella värde vid betalning af skatter och afgifter, men gent emot enskilde hade det ej laglig betalningskraft. Det oaktadt blef det faktiskt det hufvudsakliga omsättningsmedlet i landet. Detta pappersmynt skulle enligt sin lydelse inlösas med »gångbart mynt», utan att det var uttryckligen bestämdt, om det skulle af staten inlösas med silfver eller koppar. Den vanliga meningen var, att de lydde å kopparrubler. Inlösligheten upphörde dock snart, men det oaktadt hade pappersrubeln till en början i det allra närmaste samma värde som silfverrubeln. I den mån som emissionen af bankoassignationer ökades, sjönk dock, under ständiga växlingar, deras värde i förhållande till silfver. År 1808, då det emitterade beloppet uppgick till öfver 477 mill. rubel, var värdet af en pappersrubel i medeltal blott

[1] Jfr Storch, Handbuch der Nationalwirthschaftslehre Band III sid. 209, hvaraf framgår att synnerligen betydliga afvikelser förefunnos ännu i början af 1800-talet mellan pappersrubelns värde i silfver och medelkursen på utlandet, uttryckt i pappersrubler.

[2] Äfven guldmynt präglades, men voro ej lagligt betalningsmedel.

Ayuntamiento de Madrid

53,75 kopek i silfver, d. v. s. föga öfver hälften af silfverrubelns värde. Under de närmast följande åren sjönk pappersrubeln ytterligare, så att den år 1811 — då totalbeloppet emitterade bankoassignationer uppgick till något öfver 581 mill. rubel — ej gällde mer än 25,40 kopek i silfver eller blott 1/4 af silfverrubeln, och 1815 — vid en emission af 826 mill. rubel — ej mer än 23,70 kopek i silfver. Under denna tid hade pappersrubelns legala ställning undergått en modifikation. Sedan regeringen misslyckats i sitt 1810 gjorda försök att upphöja silfverrubeln till landets enda lagliga betalningsmedel och att genom indragning af bankoassignationer så småningom höja denna myntsorts värde till paritet med silfverrubelns, erhöll pappersrubeln genom en lag af 1812 egenskapen af lagligt betalningsmedel äfven gent emot enskilde. Men på grund af pappersrubelns djupt sjunkna värde kunde den ej erkännas såsom lagligt betalningsmedel efter sitt nominella värde. Ej heller ville man företaga någon definitiv devalvering af detta värde, då hoppet om att en gång kunna höja detta till pari med silfverrubelns ännu icke uppgifvits. Man gick därför en medelväg och förklarade pappersrubeln vara lagligt betalningsmedel till enskilde efter dess på börsen noterade kurs i förhållande till silfverrubeln. Samtidigt vidtogs å andra sidan den ändringen, att pappersrubeln vid betalning af i silfver fastställda skatter och afgifter till staten ej längre skulle gälla såsom lagligt betalningsmedel efter sitt nominella värde, utan endast efter en af regeringen med hänsyn till börsnoteringarna fastställd kurs, som faktiskt blef något olika för olika skatter. — 1817 gjordes ett nytt försök att bringa reda i penningeväsendet. Indragning af bankoassignationer skulle så småningom ske, till dess de återstående uppnått samma värde som silfverrubeln. Enligt denna plan minskades beloppet utelöpande bankoassignationer, hvilket 1817 uppnått sitt maximum, 836 mill. rubel, till 595,8 mill. rubel. Men 1823 afstannade reformen; den ökning af statens ränteutgifter, som bankoassignationernas förvandling till en räntebärande statsskuld medförde, afskräckte regeringen från att fullfölja reformen. Emellertid hade den skedda indragningen af bankoassignationer haft till följd, att silfvermynten åter i större mängd började visa sig i rörelsen. Den betydliga minskningen af pappersmyntets mängd ledde däremot endast i mindre grad till höjning af pappersrubelns värde. 1824 hade

Ayuntamiento de Madrid

detta stigit till i medeltal 26,70 kopek i silfver och 1836 till 28 kopek i silfver. Detta förhållande berodde på, att den lucka i cirkulationen, som uppstod genom indragningen af bankoassignationer, till väsentlig del fylldes af silfvermynt[1].

Vid den tidpunkt, då Finlands penningeväsende i anledning af skilsmässan från Sverige omreglerades, var alltså Sverige på god väg att få oinlösligt pappersmynt, och Rysslands omloppsmedel bestodo hufvudsakligen af dylikt[2].

Bland de frågor som landtdagen i Borgå år 1809 behandlade voro äfven myntfrågan och den därmed nära sammanhängande frågan om en centralbank för Finland. Ständerna hemställde därvid

1:o) att silfverrubeln skulle blifva landets hufvudmynt[3].

2:o) att svenskt silfvermynt och svenska sedlar skulle äga gångbarhet i Finland och äfven få användas vid betalningar af skatter och andra offentliga afgifter; sedlarne skulle dock få mottagas i uppbörden blott »så länge de innehafva enahanda allmänt förtroende som nu»[4].

3:o) att ryska bankoassignationer skulle äga gångbarhet men endast efter deras kurs i förhållande till silfver; i och för uppbörden af utskylder skulle denna kurs i sammanhang med markegångssättningen fastställas för det följande året efter medelkursen under det föregående året; vid enskilda transaktioner skulle dagskursen å S:t Petersburgs börs vara bestämmande.

Dessa förslag framhöllos emellertid vara provisoriska, och meningen var, att de blott skulle gälla, till dess Finland erhållit en verklig centralbank, hvilken kunde tjäna som grundval för genomförandet och upprätthållandet af ett nationellt myntsystem.

Ständerna ville sålunda icke förbjuda de svenska sedlarnes omlopp. Därvid är dock att märka, att den förhärskande tron var den, att dessa sedlar skulle alltjämt kunna bevara sitt värde,

[1] Jfr Zielinzki, Der Rubel jetzt und vor 100 Jahren (Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik III Folge 16 Band. sid. 433 o. ff.) Goldmann, Das russische Papiergeld. Riga 1866.

[2] I vissa delar af det vidsträckta riket utgjordes dock cirkulationen hufvudsakligen af silfver.

[3] Borgarståndet ville bibehålla den svenska myntenheten 1 rdr silfver.

[4] Adeln hemställde, att svenskt mynt ej skulle få mottagas i kronans uppbörd; borgarståndet ville blott utesluta riksgäldssedlarne, hvilka borde helt och hållet dragas ur rörelsen.

Ayuntamiento de Madrid

så att banksedlarne komme att ha samma värde som det svenska silfvermyntet och riksgäldssedlarne utgöra $^2/_3$ af detta. Af det försiktigtvis gjorda villkoret för deras mottagande vid uppbörden — »så länge de innehafva enahanda allmänt förtroende som nu» — blef visserligen följden, att de skulle komma att upphöra att vara betalningsmedel till staten, så snart de började sjunka i värde. Men huru det skulle förhållas med deras gångbarhet i öfrigt i dylikt fall, därom lämnar ständernas beslut ej någon säker ledning.

Ständernas förslag blefvo endast med stora modifikationer af kejsaren godkändt. I myntmanifestet af den 17 december 1809 fastställdes silfverrubeln till Finlands hufvudmynt, men det svenska myntet förlorade omedelbart hela sin gångbarhet; enskilde emellan skulle det dock få vara gångbart till 1810 års utgång[1]. Hvad de ryska sedlarne beträffar, skulle de äga laglig betalningskraft efter kurs. Vid betalningar till och af staten fastställdes denna kurs i lag; i 1809 års myntmanifest var denna kurs 2 pappersrubler = 1 silfverrubel, men 1811 ändrades den till 3 pappersrubler = 1 silfverrubel[2]. I betalningar till enskilda och vid enskilde transaktioner i öfrigt skulle den på börsen i S:t Petersburg noterade kursen å silfverrubeln i pappersrubler vara bestämmande.

Skenbart inneburo ju dessa bestämmelser ett antagande af det ryska silfvermyntet till Finlands egentliga mynt. Men faktiskt blef det pappersrubeln, som kom i omlopp. Detta berodde dels på, att silfverrubler vid denna tid endast mycket sparsamt förekommo i rörelsen, dels i någon mån på att silfverrubeln åsatts ett för lågt värde i jämförelse med pappersrubeln vid skattebetalningar. Därvid skulle efter 1811, såsom sagdt, 1 silfverrubel gälla lika med 3 pappersrubler, under det att samtidigt på börsen 1 silfverrubel gälde 4 pappersrubler, och silfverrubelns värde aldrig understeg $3\,^1/_2$ pappersrubler.

Syftet att få det svenska myntet ur rörelsen misslyckades dock såsom sagdt. Tallqvist redogör detaljeradt för svenska myntets öden i Finland under de 30 följande åren och söker äfven finna förklaringen till den enligt hans uppfattning något egendomliga företeelsen, att berörda mynt så länge lyckades bevara sin

[1] Det skulle äfven tillsvidare få användas i betalning af redan uppkomna skulder i svenskt mynt.

[2] Tullumgälder skulle dock efter 1816 erläggas efter en växlande kurs, som hvarje år bestämdes.

Ayuntamiento de Madrid

gångbarhet i Finland. Förhållandet är dock ej så egendomligt, som T. tror. Också är hans förklaring af företeelsen ej tillfyllestgörande.

Några i någon mån tillförlitliga uppgifter angående storleken af de svenska och ryska myntmängderna i Finland samt förändringarna däraf under här ifrågavarande period förefinnas icke. Då under 1840-talet, i följd af den då genomförda myntreformen, de svenska sedlarna indrogos, inväxlades genom statens försorg svenska sedlar för sammanlagdt något öfver 6 mill. rdr banko. Därtill kommo icke oansenliga belopp, som på annan väg öfverfördes till Sverige för att där inlösas. Vid början af 1840-talet skulle omloppet af bankoassignationer utgjort ej fullt 3 mill. rubel i silfver. Det svenska sedelmyntet cirkulerade således vid nämnda tidpunkt i betydlig större mängd än de ryska bankoassignationerna[1]. Men att häraf draga annan slutsats, än att det svenska sedelmyntet äfven dessförinnan i allmänhet utgjorde den öfvervägande delen af Finlands omloppsmedel, är ej möjligt. De svenska sedlarne härskade i de västra delarne af Finland och särskildt i kustorterna, under det att det ryska myntet var nästan allenahärskande i Viborgs län och gränstrakterna till Ryssland i allmänhet.

I sitt arbete »Finlands bank- och penningeväsen» uttalar Heikel den åsikten, att man, hvad den första tiden beträffar eller mellan 1809 och 1820-talet, måste tillskrifva de svenska sedlarnes allmänna förekomst i Finland endast de rådande handelsförhållandena. »Finlands handel gick nämligen vid denna tid fortfarande hufvudsakligen på Stockholm, Lybeck och Hamburg, till en mindre del på England. Handeln på Ryssland var stadd i utveckling, och då därvid importen vida öfvervägde exporten, hade den en gifven tendens att till deras fädernesland återföra de ryska bankoassignationerna. På Stockholm var däremot exporten betydligt större än importen. Skillnaden betäcktes sålunda, att man från Sverige hämtade stora packar med svenska sedlar, hvilka sedan i hemlandet användes till uppköp af landtmannens produkter m. m. och sålunda spriddes kring bygderna. En del af exportöfverskottet användes äfven till uppköp af växlar i Stockholm, för att betala importen från Tyskland och England. Det sedvanliga förhållandet

[1] Tallqvist, sid. 89. — 6 mill. rdr banko motsvarade vid denna tid 3,2 mill. rubel i silfver; därtill kommo de betydliga belopp svenska sedlar, som på enskild väg sändes till Sverige.

Ayuntamiento de Madrid

skall dock, åtminstone i de nordliga bygderna varit sådant, att handelsmännen i Lybeck och Hamburg personligen eller genom ombud gjorde sin rundresa kring landet och därunder dröjde veckotal i hvar stad för att i hvad slags mynt, de kunde öfverkomma, själfva indrifva, hvad de föregående år lämnat på kredit . . . Växlar för betäckande af in- och utförseln kunde endast undantagsvis komma i fråga, då de närmaste börsplatserna i S:t Petersburg, Stockholm och Riga voro för långt aflägsna. — Sålunda kom det sig, att de svenska sedlarne ännu flera årtionden efter Finlands förening med Ryssland här voro allmänt gångbara. Särskildt torde detta varit fallet i hela sydvästra och norra delen af landet, som hade liflig handel på Sverige.»

I denna förklaring hafva i själfva verket tvänne förmenta orsaker till den ifrågavarande företeelsen sammanväfts med hvarandra. Den ena är, att Finlands utrikes handel hufvudsakligen gick på Sverige; den andra, att Finlands handel på Sverige i allmänt uppvisade ett exportöfverskott, dess handel på Ryssland åter ett importöfverskott. Tydligt är, att det förstnämnda förhållandet ensamt för sig måste varit egnadt att konservera den myntgemenskap, som fanns mellan Finland och Sverige. Det sistnämnda förhållandet åter var egnadt att verka i riktning att till det svenska myntets förmån rubba förhållandet mellan den utelöpande mängden af dylikt mynt och af ryskt mynt.

Tallqvist erkänner visserligen, att dessa handelsförhållanden spelat en roll, och han fäster uppmärksamheten på ett ytterligare förhållande, som stärkte de angifna orsakernas verkan, nämligen den fortgående sänkningen af det svenska pappersmyntets värde. Som bekant framträder en värdesänkning af ett oinlösligt pappersmynt först i priset på ädel metall och i den utländska växelkursen, och först senare och så småningom stiga varupriserna. Och därvid gäller, att denna stegring af varupriserna icke inträder samtidigt för alla varor eller på alla orter. När det svenska pappersmyntet sjönk i Sverige, verkade denna sänkning tidigare på varupriserna i Stockholm än på varupriserna å den finska landsbygden. Så länge denna differens förefanns, skördade alltså de finska exportörerna en ökad vinst, och detta uppmuntrade exporten till Sverige. Utjämningen skedde dock i dylika fall omsider, i ty att exportörernas i följd däraf ökade efterfrågan efter finska varor

Ayuntamiento de Madrid

drefvo upp dessas pris. Emellertid föranledde nu nämnda förhållande ett ökadt inflöde af svenska sedlar.

Men ehuru Tallqvist sålunda medgifver, att dessa faktorer inverkat, vill han dock ej i dem se den hufvudsakligaste förklaringsgrunden till det svenska sedelmyntets fortfarande omlopp i Finland. Ty nämnda handelsförhållanden nödvändiggjorde ej detta omlopp. Hade Finland t. ex. haft blott rubelmynt i omlopp, så hade säkerligen icke dessa handelsförhållanden ledt till någon större invasion af svenska sedlar, utan Finland hade betalt sitt importöfverskott från Ryssland med sitt exportöfverskott till Sverige. Den form, hvari betalningarne mellan Finland å ena sidan och Sverige och Ryssland å den andra skedde, berodde på, att Finland hade i vidsträckta trakter svenskt mynt till omloppsmedel. Men att detta var förhållande trots lagstiftningens påbud i motsatt riktning, det berodde på befolkningens tillit och förkärlek för det svenska myntet och dess misstro till det ryska. Folket var förtroget med det svenska myntets värde, och det hade vänjt sig vid räkning i riksdaler, skillingar och runstycken, samt hade lärt sig att uppskatta varupriserna i det svenska myntet. Det ryska myntet var för den stora massan af befolkningen obekant; den kunde ej ens läsa inskriptionen på detsamma[1], och det var ytterligt svårt att omsätta uppskattningen af varornas värden i riksdaler till rubler, såväl på grund af den ej alltför enkla relationen mellan riksdaler i silfver och rubel i silfver med dessa myntenheters olika indelning, som äfven i följd af växlingarna i det svenska och det ryska sedelmyntets värde i förhållande till silfver — och det gällde ju, såsom redan påpekats, faktiskt att öfvergå till ryskt pappersmynt.

Att detta förhållande spelat en synnerligen stor roll, kan ju ej förnekas. Men Heikel torde i sin tur hafva rätt, då han förnekar, att detta sätt, att förklara befolkningens sega fasthängande vid de svenska sedlarne, är tillfyllestgörande. Befolkningens tycken inverka visserligen och kunna försvåra öfvergången till ett annat myntsystem. För att taga ett exempel från vår tid, så lär, enligt hvad det uppgifves, den indiska befolkningen ställa sig fientligt emot införande af guldmynt såsom lagligt betalningsmedel; de infödda neka att taga emot sovereigns i betalning eller göra

[1] Tallqvist anför ock ryktet om de talrika förfalskningarna af rubelsedlar såsom inverkande.

Ayuntamiento de Madrid

detta endast till ett lägre värde än det lagstadgade, 15 rupees, och detta oaktadt guldmyntet ju såtillvida är det bättre myntet, som dess metallhalt öfverensstämmer med dess nominella värde, hvilket däremot icke är fallet med silfverrupeen. Att göra något uttalande, om hvilken styrka dylika sympatier eller antipatier, de må nu ha verklig grund eller bero på inbillning, kunna utveckla, det behöfver jag dock ej här våga mig in på. Ty den egentliga orsaken till, att 1809 års myntreform misslyckades, var en helt annan, nämligen, kort sagdt, att reformen var anordnad på ett sådant sätt, att den måste misslyckas. Det blef därför aldrig något egentligt tillfälle att pröfva styrkan af de »krafter af en oanad styrka, hvilka höllo de svenska sedlarne kvar uti omlopp» (Tallqvist, sid. 20).

I 1809 års myntmanifest beröfvades det svenska myntet sin gångbarhet såväl i kronans uppbörd, som vid andra betalningar eller transaktioner. Men i intetdera afseendet upprätthölls denna bestämmelse. Förbudet att emottaga det svenska myntet i uppbörden suspenderades redan genom kungörelsen 30 dec. 1812 och 24 sept. 1813 för vissa klasser skattskyldige, nämligen för innehafvare af skatte- och kronojord jämte landbönder, torpare, inhysingar och handtverkare å landet. Den 19 juni 1819 inskränktes denna rätt så, att småsedlar å mindre valör än 2 rdr banko ej skulle få användas. Denna generella rätt för vissa skattskyldiga å landet att använda svenskt mynt vid skattebetalningar gällde visserligen ej längre än till 1821 års slut. Men äfven därefter medgafs lokala undantag från skyldigheten att erlägga kronoutskylderna i ryskt mynt.

Naturligt var, att då regeringen icke ens upprätthöll påbudet om utskyldernas erläggande med ryskt mynt, det svenska myntets gångbarhet i öfrigt ej skulle beröras af förbudet i myntmanifestet. Med påbudet af den 12 okt. 1810, som manade till räkning i ryskt mynt vid alla försäljningar eller andra transaktioner, afstannade alla generella mot de svenska sedlarnes gångbarhet riktade åtgärder. Ja staten lämnade icke blott på detta sätt sitt tysta medgifvande åt denna gångbarhet, utan statsmyndigheter och statsinrättningar använde själfva med eller utan tillstånd svenskt sedelmynt. I de ofvannämnda författningarne af 1812 och 1813, genom hvilka svenskt sedelmynts mottagande i

Ayuntamiento de Madrid

uppbörden för vissa fall medgafs, stadgades ock, att därest i följd af detta medgifvande så mycket ryskt mynt ej skulle inflyta, »att vederbörande embetsmän därmed kunna aflönas, åligger dem att med svenskt mynt åtnöjas . . . . .; äfvensom kronans öfriga utgifter på samma sätt må i detta mynt efter behofvet bestridas». Militiefondens samt krigsmanshus- och militieboställskassan ägde intill 1818 rätt att i visst fall utlämna lån i svenska sedlar[1]. Enligt Asp (Die Geschichte des Finländischen Bank- und Münzwesens sid. 51) skulle Finlands bank intill nämnda tidpunkt användt äfven svenska sedlar i sin utlåning. När i början af 1818 en större mängd svenska småsedlar inflöto i Finlands bank, så sändes dessa visserligen till Stockholm att utväxlas, men icke, såsom man kunnat vänta, mot ryskt mynt eller sådana valutor, som kunde till ryskt mynt omsättas, utan mot större svenska sedlar, som indrogos till Finland. Flera andra exempel på ett dylikt förfarande återfinnas hos Tallqvist (se t. ex. sid. 52—53).

Det gjordes emellertid verkliga försök att befria rörelsen från en viss del af de svenska sedlarne, nämligen de som lödo å lägre belopp än 2 rdr banko. Hit hör först och främst inrättandet af Finlands bank eller såsom denna till en början benämndes Växel-, låne- och depositionskontoret. Denna inrättning erhöll rätt att utgifva småsedlar, nämligen å 20, 50 och 75 kopek pappersrubler. Banken började denna sedelutgifning 1812. Sedlarne hade samma betalningskraft som pappersrublerna. De skulle egentligen blott få utgifvas genom utväxling mot bankoassignationer. Men af de sålunda i banken inflytande bankoassignationerna — den s. k. småsedelfonden — ägde banken utlåna en del, till en början intill hälften, sedermera (från 1816) intill $^2/_3$. Bankens utelöpande småsedlar skulle alltså vara till hälften, resp. en tredjedel betäckta af ryska pappersrubler. Banken ägde sålunda icke utlämna lån direkt i sina sedlar; deras små valörer gjorde dem härtill också föga lämpliga, ty att utlämna lån i sedlar, lydande å belopp som motsvarade 13 à 50 öre i vårt nuvarande mynt, var, äfven om man tar hänsyn till olikheten i penningevärdet då och nu, ju ingalunda praktiskt, så snart något större lånebelopp var i fråga. Sedlarne hade både finsk och svensk text, hvilket ju gjorde dem lättare gångbara än de ryska bankoassignationerna. De fyllde

[1] Kung. 29 maj 1817 ang. utlåning af Militiefondens medel, punkt 10, och ang. Krigsmanshus- och Militieboställskassorna § 18.

Ayuntamiento de Madrid

också en väsentlig lucka i det ryska myntomloppet i Finland. Minsta valören af bankoassignationerna var nämligen 5 rubel; såsom skiljemynt till rubelsedlarne skulle kopparmynt och det smärre silfvermyntet tjäna. Men af silfvermynt fanns det föga i omlopp, på grund af de ofvan sid. 360 anförda förhållandena. Det behöfdes sålunda ett större skiljemynt jämte kopparmyntet (hvars högsta valör var 5 kopek). Men meningen var, att denna emission af småsedlar äfven skulle ersätta de svenska småsedlarne. Därför gjordes ansatser till att åtminstone i afseende å denna del af de svenska sedlarne göra allvar af myntmanifestets förbud mot svenska myntets omlopp. Den 9 september 1812 förbjöds sålunda införsel af svenska sedlar å mindre valör än 2 rdr banko. Men först 1817, sedan bankens emission af småsedlar visat en, ehuru blott öfvergående nedgång, föreskrefs, att dylika småsedlar, vid äfventyr af konfiskation, icke skulle få användas efter utgången af 1818. Denna bestämmelse synes haft en viss, ehuru ej så stor verkan, i det en mängd svenska småsedlar inflöto i banken på statens depositionsräkning. Det var dessa småsedlar, hvilka, såsom ofvan omnämndes, utväxlades i Stockholm mot större svenska sedlar. Beloppet var ej stort; det uppgick till 178,320 rdr banko. För att i någon mån ytterligare befrämja indragningen af dessa småsedlar, beslöt regeringen, att för svenskt mynt, hörande till statsfondens behållna medel, skulle anskaffas 300,000 rubel bankoassignationer, hvilka skulle lämnas till banken i utbyte mot dess sedlar. För dessa bankens sedlar skulle sedermera svenska småsedlar genom länsränterierna, kronofogdarne och enskilda personer inväxlas. Dock anskaffades i anledning af kursfall på de svenska sedlarne ej mer än 204,555 rubel i bankoassignationer, och af dessa användes blott 165,000 rubel till utväxling mot bankens småsedlar. Men äfven utväxlingen af detta ringa belopp mot svenska småsedlar gick trögt.

I det hela taget ledde, enligt Tallqvist, detta försök att få bort de svenska småsedlarne ej till nämnvärda resultat. Och det var ej att undra öfver. Hotet om konfiskering af småsedlarne tillämpades icke (Tallqvist sid. 47). Staten inväxlade endast en obetydlig del af dessa sedlar. Och kopeksedlarne voro ytterligt olämpliga såsom skiljemynt till de större svenska sedlarne.

Ett andra försök gjordes kort därefter och det hade en

Ayuntamiento de Madrid

större räckvidd, enär det mynnade ut i ett försök att indraga äfven större svenska sedlar.

Finlands bank erhöll 1819 rätt att utgifva sedlar äfven å 1, 2 och 4 rubels valör på samma villkor, som gällde för dess förutvarande sedelutgifningsrätt, d. v. s. mot betäckning af minst 1/3 af det emitterade beloppet i bankoassignationer. Vidare öfverlämnade staten åt banken nära 800,000 rdr banko i svenska sedlar i utbyte mot bankens nya rubelsedlar. För de sålunda erhållna svenska sedlarne inväxlade banken ryska sedlar till största delen på det sätt, att för de svenska sedlarne växlar uppköptes i Stockholm och såldes i S:t Petersburg[1]. På detta sätt erhöll banken nära 1 1/2 mill. rubel i bankoassignationer. Dess sedelutgifning ökades från 1,50 mill. rubel den 31 mars 1819 till 2,14 31 dec. 1821 och dess utlåning af ryska bankoassignationer ur småsedelfonden från 1,03 till 1,83 mill. rubel under samma tid. Verkan af denna operation blef dock ej långvarig. Redan ett år därefter — den 31 dec. 1822 — hade bankens utelöpande sedelstock sjunkit till 1,675 mill. rubel, och sedan sjönk den oafbrutet till 1833, då den den 31 dec. utgjorde blott 828,053 rubel. M. a. o. den ökning af landets tillgång på rubelmynt, som genom nyssnämnda operation förskaffats landet, hade detta förlorat. Och antagligen hade den minskning af landets omlopp af svenska sedlar, som operationen åstadkommit, mer än kompenserats genom tillflöde från Sverige.

Den ifrågavarande åtgärden innebar ett försök att ersätta en större mängd svenska sedlar (och ej blott småsedlar) med sedlar å rubel. Ett första villkor för att detta försök skulle leda till ett varaktigt resultat, i trots af att de svenska sedlarne faktiskt fortfarande bildade cirkulationsmedlet i en stor del af landet, var, att rörelsen i sistnämnda del af landet underkastade sig ett dylikt utbyte af svenska sedlar mot rubelsedlar, d. v. s. att den fann sig i att använda rubelsedlar i transaktioner, där förut svenska sedlar användts. Om åter rörelsen reagerade mot denna tillsats af rubelsedlar, så kunde den med lätthet befria sig från densamma. Denna motoperation kunde t. ex. ske så här. De som fingo mer af bankens rubelsedlar, än de hade användning för, utväxlade dem

[1] Äfven här begicks det felet att utväxla en del af de svenska sedlarne mot rubler i Finland (Tallqvist sid. 45).

Ayuntamiento de Madrid

hos penningeväxlare mot svenska sedlar. För att tillgodose denna ökade efterfrågan efter svenska sedlar, utböto penningeväxlarne bankens sedlar mot ryska bankoassignationer och för dessa bankoassignationer köpte de i S:t Petersburg växlar på Sverige, Hamburg eller annan utländsk ort, hvilka sedan i Stockholm realiserades eller såldes mot svenska sedlar. Så länge som de svenska sedlarne faktiskt behärskade cirkulationen inom en betydande del af landet, fanns det ingen säkerhet för, att dylika partiella inväxlingar af svenska sedlar skulle leda till varaktiga resultat.

I hvad mån nu en dylik reaktion från rörelsens sida mot minskningen af de svenska och ökningen af de ryska sedlarne skulle ha ägt rum, ifall de rubbningar, som vid denna tid försiggingo såväl i Sveriges som särskildt i Rysslands penningeväsen uteblifvit, är ju en krånglig sak att utreda, och skulle förutsätta en kännedom om de faktiska förhållandena inom det finska penningeväsendet, som det numera torde vara omöjligt att vinna. Nu var förhållandet det, att nämnda rubbningar i grannländernas penningeväsende just voro ägnade att framkalla en ökning af de svenska och en minskning af de ryska sedlarne i Finland. I Sverige försiggick vid denna tid en icke obetydlig sänkning af penningevärdet, såsom af de ofvan angifna kursnoteringarna framgår. Under 1815—1818 växlar medelkursen på Hamburg mellan 109 och 114 skillingar. Men för 1819 springer den upp till 122 ½ för att aldrig mer sjunka därunder. I det hela taget stiger den sedermera, ehuru med afbrott. Denna sänkning föregås och åtföljes af en stegring af den svenska sedelstocken. Denna utgjorde (efter devalvering af riksgäldssedlarne till banko) i mill. rdr banko följande belopp vid utgången af nedanstående år.

1816: 26,85	1820: 30,08	1824: 31,20	1828: 32,77
1817: 28,77	1821: 29,78	1825: 31,69	1829: 34,31
1818: 30,44	1822: 28,85	1826: 32,83	1830: 34,58
1819: 30,51	1823: 29,84	1827: 32,04	

I Ryssland försiggick, såsom redan omnämnts, en förändring i alldeles motsatt riktning och detta i mycket större dimensioner. De emitterade bankoassignationerna utgjorde i mill. rubel

1817: 836	1819: 719	1821: 652	1823: 596
1818: 798	1820: 685	1822: 607	

Ayuntamiento de Madrid

Samtidigt steg pappersrubelns värde något. Den utgjorde 1816: 24,80, 1817: 26, 1823: 26,80, 1830: 27,10, 1836: 28 — allt kopek silfver.

Dessa förändringar voro ju ägnade att å ena sidan framkalla en minskning af de svenska sedlarnes värde i Finland med ty åtföljande ökning af deras i Finland utelöpande mängd, å andra sidan åstadkomma en minskning af det i Finland utelöpande beloppet ryska bankoassignationer. Att det nyss relaterade försöket att åstadkomma en ändring i motsatt riktning skulle misslyckas, var ju alltså lätt förklarligt.

Den egentliga anledningen till att 1809 års myntreform misslyckades låg i sättet för öfvergången från det svenska till det ryska myntet. Den finske lagstiftaren följde 1809 det i äldre tider vanliga förfarandet att blott aflysa den myntsort, som man ville få ur rörelsen, och låta allmänheten själf sörja för att få det aflysta myntet utväxladt mot det nya. Men ett dylikt förfarande är i praktiskt afseende olämpligt. Det visade sig ock i Finland. Det af lagen påbjudna rubelmyntet fanns icke i tillräcklig mängd i landet, och det mynt, som fanns — de svenska banksedlarne — skulle ej få användas. Men erfarenheten har visat, att det för rörelsen mest trängande är att ha ett omsättningsmedel, hurudant det än må vara beskaffadt, och således hellre ett dåligt sådant än intet alls. Med hvilken styrka detta behof äfven i våra dagar gör sig gällande hos en civiliserad nation, därom bar den s. k. myntbristen (currency famine) i Förenta staterna 1893 vittne. Hvad som öfverhufvudtaget kunde användas såsom omsättningsmedel tillgreps. Blotta påbud om att ej få använda det betalningsmedel, hvarpå tillgång finnes, äro ej tillräckliga[1]. Vid 1840 års myntreform i Finland förfors också på annat sätt.

Myntreformen i början af 1840-talet utfördes efter fullt moderna principer, såsom framgår af den skildring däraf, som Tallqvist lämnar. Dessa principer hafva äfven vunnit tillämpning vid de förändringar af myntfoten, som sedan 1870-talet skett här och hvar. Den mest omfattande af dessa var, som bekant, Tysklands öfvergång från silfver- till guldmyntfot. De regler, som därvid tilläm-

[1] Jfr sträfvandena under 1820- och 1830-talet att hindra cirkulationen af utländska hufvud- och skiljemynt i de ryska gränsprovinserna, hvilka misslyckades, utan att detta kan tillskrifvas någon befolkningens speciella förkärlek för dessa mynt. Schmidt, Das russische Geldwesen sid. 11 o. ff.

Ayuntamiento de Madrid

pades, voro i hufvudsak följande. Staten har att sörja för att erforderlig tillgång på det nya hufvudmyntet finnes; prägling af det gamla myntet inställes. En konverteringskurs mellan de gamla och de nya mynten fastställes på grundvalen af värdeförhållandet mellan silfver och guld under viss period före öfvergångstiden. Enligt denna konverteringskurs likvideras i det gamla myntet ingångna förbindelser med det nya. Under öfvergångstiden bibehålla de gamla mynten sin lagliga betalningskraft. Staten inväxlar dem med de nya mynten enligt nyssnämnda konverteringskurs äfven under en viss tid efter det de förlorat sin lagliga betalningskraft. Hvad som af de gamla mynten inflyter i statens kassor, utgifves icke åter.

Vid en på dessa grunder utförd ändring af myntfoten måste staten, såsom sagdt, till en början själf sörja för utmyntning af de nya hufvudmynten i stor skala. Detta kan medföra, att staten under en tid måste binda betydliga tillgångar i dessa nya mynt.

Hade dessa grundsatser tillämpats vid 1809 års myntreform, skulle förloppet blifvit ungefär detta. Staten hade att genom lån anskaffa en erforderlig summa i rubler i och för inväxling mot svenska sedlar. Därnäst gällde det att hindra nytt tillflöde af svenska sedlar, och detta hade nödvändiggjordt ett förbud mot införsel af svenska sedlar med strängt straff för öfverträdelse däraf. De svenska sedlarne skulle ej genast beröfvats sin lagliga betalningskraft, enär deras inväxling ju alltid toge någon tid. Vidare gällde det att fastställa en konverteringskurs mellan svenska sedlar och rubler, hvilken skulle bestämma dessa myntslags inbördes legala värde under öfvergångsperioden, tjäna som inväxlingskurs och läggas till grund för likvidering af äldre skulder med rubler. De sedlar, som inflöto i statskassan eller andra offentliga kassor, skulle ej åter släppas ut i rörelsen.

Det är nu lätt att se, att en dylik operation skulle varit förenad med synnerligen stora svårigheter. Först och främst, den finansiella förutsättningen. Af hvad Tallqvist meddelar, synes den finska regeringen ansett det vara så godt som omöjligt att anskaffa de för myntreformens genomförande på ofvannämnda sätt erforderliga medlen. Landet var för hårdt medtaget af kriget och andra olyckor. Vidare konverterings- och inväxlingskursens fastställande. Vi antaga, att denna på grund af de svenska sedlarnes kursvärde

Ayuntamiento de Madrid

under 1809 hade fastställts till 42 skillingar banko = 1 rubel silfver[1]. 1810 var enligt medelkursen i Sverige värdeförhållandet ungefär 56 skillingar banko = 1 rubel silfver[2]. Denna ändring skulle naturligtvis först och främst försvårat det effektiva upprätthållandet af förbudet mot import af svenska sedlar; antagligen skulle dessa i stor mängd insmugglats, då de kunde realiseras i Finland med 33 % vinst. Vidare skulle finska statskassan hafva gjort en betydande förlust på inväxlingen. Och af Tallqvists framställning framgår tydligt, att finska regeringen ansåg, att statskassan ej ägde resurser för att bära en dylik förlust.

Det kan därför på goda skäl betviflas, att Finland skulle varit i stånd att 1809 på ett rationellt och effektivt sätt genomföra myntreformen.

Men ehuru det sålunda var lätt förklarligt, hvarför den finska styrelsen ej 1809 kunde försöka genomföra myntreformen på det sätt, som sedermera på 1840-talet skedde, så är det dock å andra sidan tydligt, att man ej äger rätt att tillskrifva befolkningens sympatier och antipatier, att 1809 års myntreform misslyckades; den egentliga orsaken var, att otjänliga medel användes för reformens genomförande.

För Sverige var detta förlopp af den finska myntreformen af stor betydelse i finansiellt och ekonomiskt afseende. Hade reformen verkligen genomförts under loppet af de närmaste åren efter 1809, så skulle detta naturligtvis betydligt försämrat Sveriges finanser och säkerligen ytterligare fördröjt den svenska myntreformen. De svenska sedlarnes fortfarande omlopp i Finland betydde ju för Sverige detsamma som ett räntefritt statslån, och därtill kom Sveriges vinst på sedlarnes värdeförsämring. Också spelade fruktan för de svenska sedlarnes emigration ur Finland en viss roll under arbetet på myntreformen i Sverige. Vid 1823 års riksdag anfördes de svenska sedlarnes omlopp i Finland såsom ett bland skälen emot att då företaga en definitiv reform af Sveriges

[1] Pappersrubelns legala värde till silfverrubeln kunde naturligtvis på grund af myntförhållande i Ryssland ej fixeras, utan måste vara växlande. Se ofvan.

[2] Jfr det sid. 360 sagda. Antagligen skulle under de antagna förutsättningarna värdeförhållandet mellan svenska sedlar och silfverrubeln varit ännu ogynnsammare år 1810, ity att en följd af en effektiv myntreform i Finland ju hade blifvit, att en större mängd sedlar kommit i omlopp i Sverige.

Ayuntamiento de Madrid

penningeväsende. I de förenade stats- och bankoutskottens betänkande af den 21 juni 1821 yttras sålunda bland annat (sid. 24): »En väsentlig olägenhet, som vid företagande af en realisation måste öfvervinnas, är äfven den, att en betydlig del af bankens sedlar nu befinnas uti utländske mäns, och i synnerhet uti Finlands invånares händer; och utgöra sålunda en verklig nationalskuld till utländske män. Man kan nästan med full visshet förutse, att beloppet af nämnda sedlar skulle genast vid börjad silfverutväxling uttagas uti reellt mynt, som blefve utur landet fördt. Verkningen af en realisation, grundad på upptagande af ett utländskt lån, blefve således ostridigt, så vidt den rörde de utom landet befintlige sedlar, endast den, att nationalskulden, i stället att nu vara räntefri, blefve förvandlad till ett räntebärande kapital. Denna olägenhet torde enligt utskottens tanke icke kunna undvikas annorledes än därigenom, att nationen genom sin handel på utländska orter åter förvärfvar så mycken förmögenhet, som svarar emot utländska mäns fordringar.»

Då i början af 1840-talet myntreformen i Finland verkligen blef genomförd, ledde detta till en hastig minskning af riksbankens metalliska kassa, som framkallade stora bekymmer i Sverige. Enligt då gällande bestämmelser fick riksbankens sedelstock i intet fall ökas genom någon af bankstyrelsen beroende åtgärd, då metalliska kassan ej öfversteg $^2/_5$ af sedelstocken. Vid slutet af nedanstående år uppgingo sedelstocken och den metalliska kassan till följande afrundade belopp i mill. riksdaler banko:

	1840	1841	1842	1843
Sedelstock:	33,28	32,69	28,28	25,23
Metallisk kassa:	18,22	16,80	11,08	7,89

Metalliska kassan hade alltså redan 1842 sjunkit något litet under proportionen 2 : 5, och 1843 sjönk den ännu mer under denna proportion; den utgjorde vid sistnämnda års slut blott 31,27 % af sedelstocken i stället för det önskvärda minimum af 40 %. Reduceringen berodde dock icke blott på inväxlingen af de ur cirkulationen i Finland indragna svenska sedlarna, utan ock på en stor samtidig export af silfver till Tyskland[1].

[1] Riksbankens uppgifter öfver metalliska kassan och sedelstocken. Skogman, Anteckningar om Rikets Ständers Bank senare delen II sid. 76 o. ff.

Ayuntamiento de Madrid

Grafisk framställning öfver utvecklingen af statens telefonväsende.

Af Generaldirektör **E. Storckenfeldt.**

Tabell I.

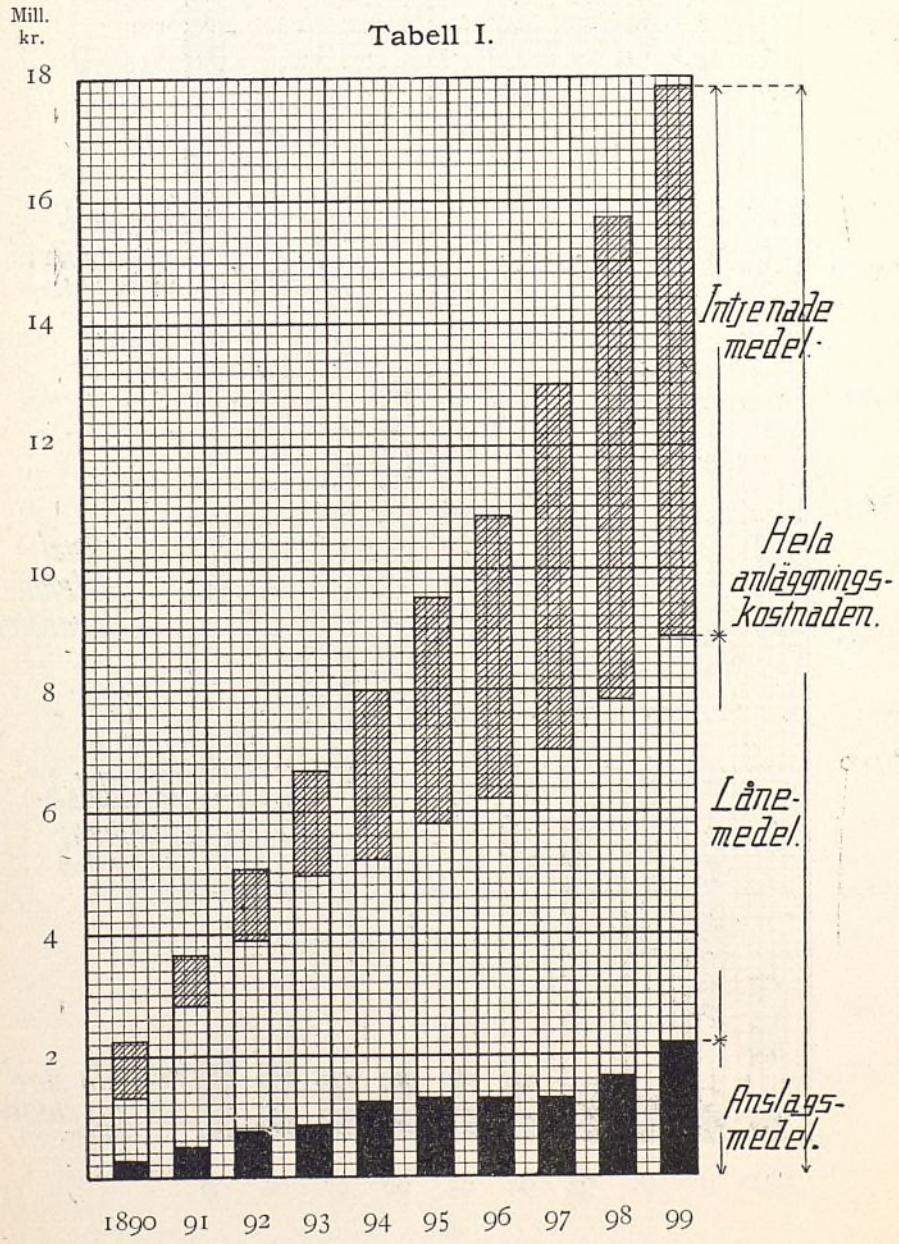

Ayuntamiento de Madrid

Tabell II.

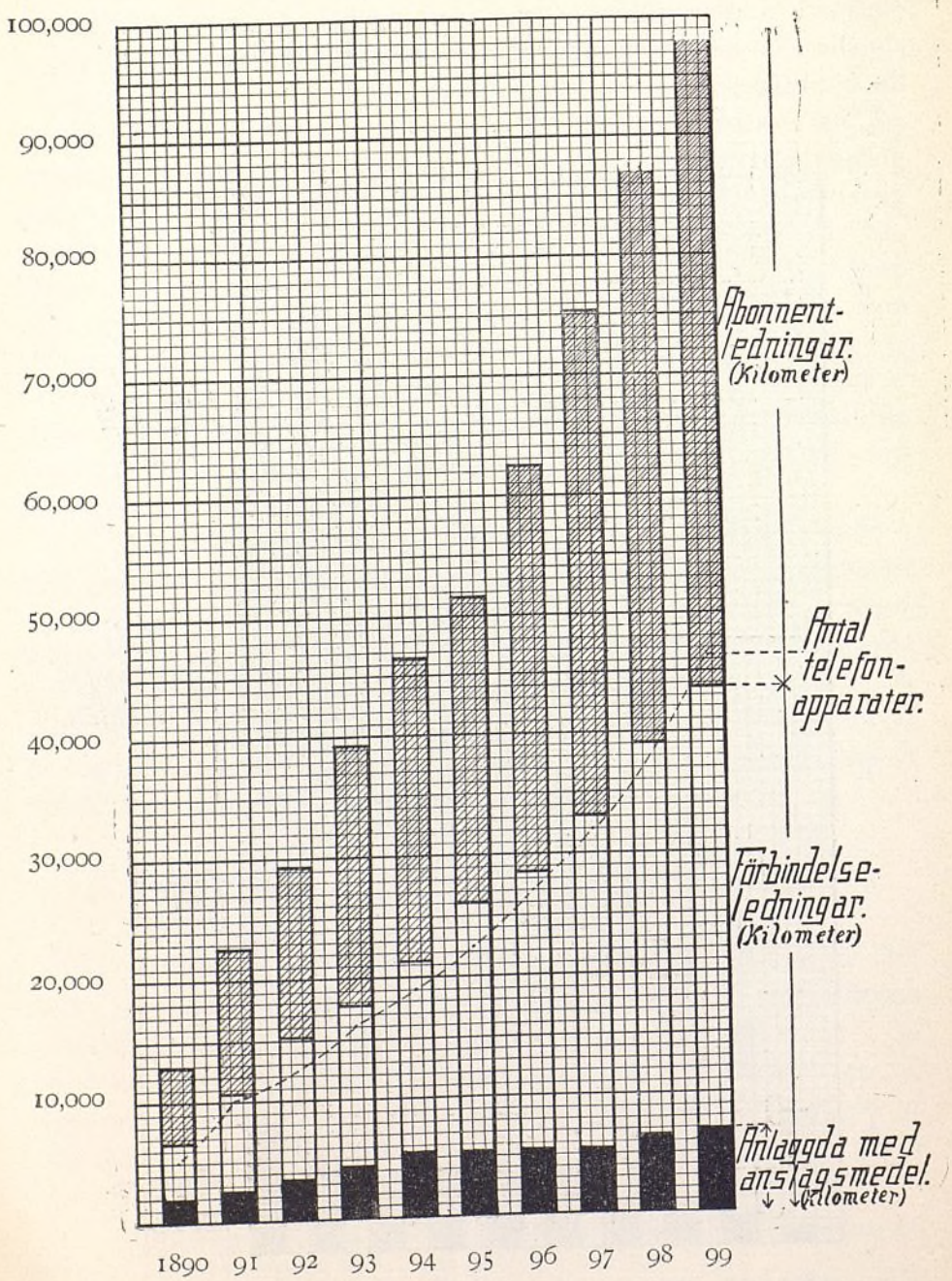

Ayuntamiento de Madrid

Tabell III.

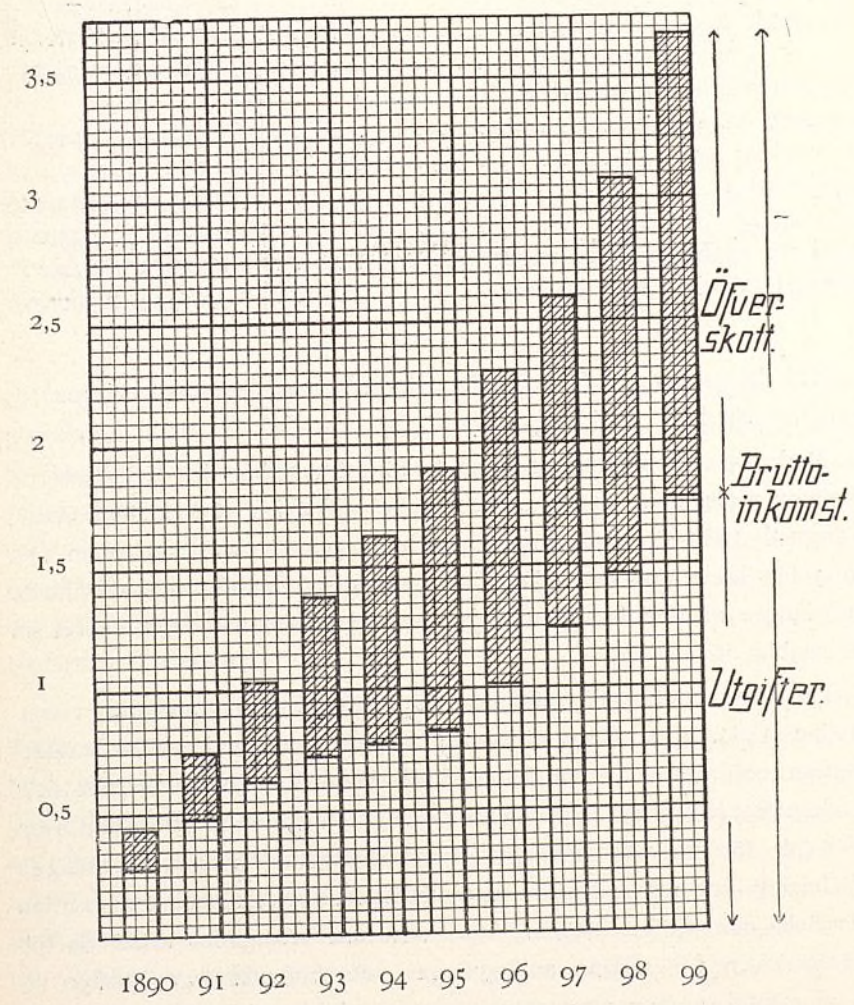

Ayuntamiento de Madrid

Tabell IV.

	1889	1890	1891	189
Antal central- och växelstationer	105	126	235	
» telefonapparater	3,925	4,947	10,249	12
Ledningarnes längd i kilometer	8,841	12,779	22,763	29
Antal samtal mot abonnement	6,728,300	8,156,856	18,236,740	27,440
» » mot samtalsafgift	56,468	128,737	313,297	559
Abonnementsafgift i medeltal pr apparat kr.	72	79	62	
Abonnementsafgifter kr.	341,913	390,361	629,655	816
Samtalsafgifter kr.	22,518	47,223	108,729	176
Driftskostnad kr.	180,187	254,449	486,684	633
Amortering kr.	45,000	45,000	60,000	86
Kostnad för nyanläggningar under året kr.	416,813	914,067	1,403,110	1,444
Telefonanläggningarnes värde kr.	1,386,534	2,300,602	3,703,713	5,148

Till belysning af förestående tabeller, har Generaldirektören E. Storckenfeldt välvilligt meddelat följande.

Med 1899 års utgång hade tio år förflutit, sedan den första interurbana telefonledningen af någon större längd blifvit i vårt land fullbordad; den 1 augusti 1889 öppnades nämligen ledningen mellan Stockholm och Göteborg för korrespondens. Det är egentligen efter det samtal sålunda äfven på längre afstånd blefvo möjliga, som vårt telefonväsende vunnit sin sällsynt snabba utveckling.

De första telefonanläggningarne för statens räkning utfördes visserligen redan 1881. De afsågo närmast att förmedla samtal mellan statsdepartementen och ämbetsverken inom hufvudstaden. Samma år bemyndigades telegrafstyrelsen att äfven inom sådana orter, som kunde däraf vara i behof i och för underlättandet af den telegrafiska samfärdseln, anlägga telefonledningar och anvisades för detta ändamål 100,000 kronor såsom lån från Handels- och sjöfartsfonden. Verksamheten utvidgades under de följande åren äfven till sådana anläggningar, som hufvudsakligen afsågo utväxling af samtal, genom att staten inköpte enskilda telefonnät och anlade nya sådana samt därjämte upprättade kortare förbindelseledningar mellan de lokala näten. Allt detta skedde dock endast i mindre omfattning intill slutet af 1880-talet. Därefter började för statens telefonväsende ett alldeles

[1] Vid tiden för öppnandet af ledningen Stockholm—Göteborg uppgick hela värdet af statens telefonanläggningar till föga mer än 1 mill. kronor och antalet apparater till icke fullt 4000 stycken.

Ayuntamiento de Madrid

Tabell IV.

1891	1892	1893	1894	1895	1896	1897	1898	1899
235	334	414	508	559	633	734	880	1,000
10,249	12,559	15,971	19,083	22,735	26,911	32,892	39,685	46,381
22,763	29,528	39,225	46,831	55,621	62,666	75,300	86,992	[1] 97,692
36,740	27,440,786	33,101,000	38,811,000	47,000,000	55,500,000	72,898,500	93,333,000	114,400,000
3,297	559,118	839,779	1,175,540	1,555,638	1,981,548	2,209,618	2,785,952	3,275,667
62	65	67	64	61	59	55	53	54
29,655	816,303	1,069,391	1,226,761	1,388,017	1,584,749	1,800,666	2,091,516	2,513,511
98,729	176,133	275,172	411,936	536,758	704,955	825,449	982,931	1,122,651
36,684	633,256	706,392	784,671	844,165	1,037,132	1,249,726	1,473,490	1,783,645
50,000	86,000	120,000	221,000	310,000	397,500	472,500	547,500	620,000
93,110	1,444,517	1,610,037	1,293,268	1,380,928	1,444,969	2,128,162	2,687,620	2,159,790
93,713	5,148,230	6,758,267	8,051,535	9,432,463	10,877,432	13,005,594	15,693,215	17,853,005

nytt skede, som kännetecknas ej blott genom en synnerligen snabbt ökad utveckling, utan ock däraf att telefonväsendets karakter undergår en väsentlig ändring. Från att dessförinnan hufvudsakligen betraktats såsom ett supplement till telegrafen i så måtto, att den i främsta rummet var afsedd att underlätta och befrämja telegrambefordringen, framträder telefonen däremot under den här ifrågavarande perioden såsom ett självständigt samfärdsmedel i jämnbredd med telegrafen och med uppgift att skapa ett hela landet omfattande telefonnät.

Vid slutet af 1880-talet var problemet att utväxla telefonsamtal på långa afstånd så pass tillfredsställande löst, att telegrafstyrelsen ansåg sig böra anställa försök därmed. På våren 1888 ingick styrelsen med underdånig hemställan om, att styrelsen måtte erhålla bemyndigande och medel att upprätta telefonledningar mellan rikets olika delar, och därvid framhölls särskildt, att den första långledningen, som borde byggas, vore mellan rikets båda största städer och hvilken beräknades kosta 230,000 kronor [2]. Medel till sistnämnda ledning erhöllos också i form af lån från Handels- och sjöfartsfonden. Därjämte uppdrog dåvarande Chefen för finansdepartementet friherre F. von Essen åt telegrafstyrelsen att till Kongl. Maj:t inkomma med förslag till ytterligare telefonledningar mellan landets mer betydande

[1] De flesta ledningar äro dubbeltrådiga, och den angifna ledningslängden motsvarar en *tråd*längd af 186,656 kilometer.

[2] Denna ledning var äfven af vikt därför, att staten strax förut öfvertagit de enskilda telefonnäten i Göteborg och kringliggande städer.

Ayuntamiento de Madrid

städer. Ett sådant förslag, upptagande de viktigaste stamledningarne i ett blifvande rikstelefonnät, inlämnades af styrelsen i december 1888 och förelades 1889 års riksdag, hvilken mot statsutskottets afstyrkande i gemensam votering beviljade det begärda anslaget, 750,000 kronor, att användas i och för vissa angifna stamledningar och att utgå under de närmast följande åren. Genom beviljandet af detta första anslag hade staten öfvertagit uppgiften att bringa till stånd ett hela riket omfattande telefonnät, och att Riksdagen hyllade denna uppfattning framgår däraf, att den för detta måls fullföljande anvisat betydande såväl anslags- som lånemedel. Såsom norm för, huruvida medel skola beviljas i form af lån eller anslag, har gällt, att för anläggning och inköp af lokala telefonnät jämte kortare förbindelseledningar hafva lån lämnats, under det att stamledningarna hufvudsakligen anlagts med anslagsmedel. Utom dessa medel har till nyanläggningar äfven användts allt hvad af på telefonrörelsen intjänta medel återstått, sedan däraf bestridts utom driftskostnaderna jämväl ränta å och amortering af erhållna lån. Därjämte har under de senare åren äfven en del af öfverskottet å telegrafrörelsen användts för telefonväsendets vidare utveckling.

Tabell I gifver en grafisk framställning af anläggningskostnadens storlek vid hvarje års slut[1] och till hvilka delar, denna anläggningskostnad vid hvarje års slut representeras af nyssnämnda olika slag af medel: anslagsmedel, lånemedel och intjänta medel. I tabell II angifves, huru stor del af förbindelseledningarne anlagts med anslagsmedel.

De i tabell I angifna lånebeloppen representera rikstelefonens återstående skuld vid de resp. årens slut. Totalsumman af de lån, som rikstelefonen under årens lopp erhållit, är betydligt större, i det de erhållna lånen måst amorteras. I det hela har större delen af de för nyanläggningars utförande erforderliga medlen erhållits i form af lån[2], hvilka måste förräntas och på bestämda tider amorteras. Därigenom har statens telefonväsende fått en helt annan ställning än öfriga statsinstitutioner, hvilka erhålla erforderliga medel i form af anslag. Villkoren äro skäligen stränga, då $3\,^3/_4$ à 4 procent ränta skall erläggas och kapitalet vara åter betaldt för de äldsta lånen inom fem år och för de senare inom 10 à 12 år. En följd däraf har blifvit, att telefonväsendet måste drifvas i strängare bemärkelse såsom affärsföretag, än som skulle varit erforderligt, därest detsamma likställts med sta-

[1] I tabell IV angifvas de belopp, som under hvarje särskildt år användts till nyanläggningar.

[2] Intill 1892 lämnades lånemedlen dels från Handels-och sjöfartsfonden, dels från Statskontoret. Sedermera hafva alla lån lämnats från Riksgäldskontoret.

Ayuntamiento de Madrid

tens öfriga anstalter. På samma gång har emellertid, såsom naturligt är, måst tillses, att dess egenskap af statsinstitution ej blefve allt för litet tillgodosedd.

Telegrafstyrelsen har sökt att på bästa sätt medla mellan dessa båda intressen. Abonnementsafgiften, som år 1889 i medeltal utgjorde 72 kronor har 1899 nedgått till i medeltal 54 kronor och sålunda under perioden reducerats med 25 procent. Och samtidigt har bruttoinkomstens öfverskott öfver kostnaden för drift och underhåll, lämnat ej blott medel för att bestrida föreskrifven förräntning och amortering utan ock en för den vidare utvecklingen af telefonväsendet nödvändig vinst [1]. Att denna telegrafstyrelsens sträfvan krönts med framgång, torde man hafva rätt att sluta till af det förhållandet, att afgifterna äro lägre och apparaternas antal [2] i förhållande till folkmängden större än i något annat land.

Tabell II, III och IV angifva i andra afseenden, huru rikstelefonens utveckling fortgått under perioden. Af dessa framgår, att denna utveckling varit synnerligen regelbunden. Att den därjämte försiggått relativt likformigt i de olika landsdelarna, har naturligtvis inverkat mycket fördelaktigt på det hela.

Sveriges statstelefonväsende skiljer sig från andra länders ej blott med hänsyn till de villkor, hvarpå den hufvudsakligaste delen af erforderliga medel ställts till dess disposition, utan ock däruti, att detsamma ej åtnjuter något skydd gent emot den enskilda företagsamheten. Den frihet, som i vårt land den enskilda verksamheten på detta område åtnjuter, är, hvad de europeiska länderna beträffar, tämligen enastående. Någon egentlig rätt att ordna landets telefonväsende äger ju staten hos oss icke.

Att det under sådana förhållanden varit förenadt med både många och stora svårigheter att samla telefonväsendet i statens hand i den utsträckning, som redan skett, är lätt förklarligt. Detta har naturligtvis ej heller kunnat ske utan uppoffring af såväl penningar som af enhet och likformighet. Samtliga inköpta nät och ledningar hafva måst ombyggas. Och vid bestämmandet af villkoren för abonnement inom de öfvertagna näten har man ansett sig böra tillmötesgå fordringarna på bibehållandet af förutvarande bestämmelser i så vidsträckt mån som kunnat ske, utan att allt för mycket äfventyra den enhet, som bör förefinnas vid en statsinstitution.

[1] Sedan telefonväsendets början har bruttoinkomsten uppgått till 20,102,825 kronor, hvilken användts på följande sätt. 9,766,801 kronor — eller något mindre än 50 procent — hafva åtgått till driftskostnad. 1,603,976 kronor hafva utbetalts i låneräntor och 3,102,500 kronor för amortering af lån. Resten, 5,629,548 kronor, hafva användts till nya anläggningar.

[2] Då detta meddelades, utgjorde detta 50,000 stycken.

Ayuntamiento de Madrid

Då det bland alla öfvertagna nät knappast funnits ens två, som haft lika bestämmelser, är det lätt att inse, att svårigheterna varit stora. I många fall hafva ej ordentliga aftal och öfverenskommelser funnits, hvilket än mer tilltrasslat förhållandena. Emellertid närmar man sig den eftersträfvade enheten inom telefonväsendet så småningom, i den mån gällande kontrakt och aftal utlöpa. Ett oundgängligt villkor, för att fullständig enhet omsider skall vinnas, är dock, att hela landets telefonväsende kommer i statens hand och ledningen kan ske från ett enda håll.

Ayuntamiento de Madrid

Till frågan om Rikstelefonens rentabilitet.

Beräkningen af ett företags rentabilitet kan, som bekant, ske från olika synpunkter.

Den kan ske från en mer subjektiv synpunkt, såsom vid den privatekonomiska rentabilitetsberäkningen, där det gäller att utröna, hvad delägarne i ett företag erhålla i inkomst för det af dem i företaget nedlagda kapitalet. Men den kan ock ske från en mer objektiv synpunkt, i det att fråga är om hvilken afkastning det i ett visst företag anlagda kapitalet gifver, detta kapital må ha tillskjutits af företagets ägare eller anskaffats genom lån.

Då det gäller statsanstalter äro båda dessa slag af rentabilitetsberäkningar af intresse. Och det sätt, hvarpå, enligt hvad i föregående artikel upplyses, rikstelefonen erhållit de medel, som staten för dess räkning upplånat, synes särskildt berättiga äfven den subjektiva rentabilitetsberäkningens tillämpning på rikstelefonen. Emellertid har ju detta sätt blott en formell betydelse. Statens verkliga ställning till rikstelefonen är ju ej väsentligen annan än t. ex. till järnvägarne. Och liksom vid dessa senare beräkningen af rentabiliteten sker rent objektivt, så är ock i afseende å rikstelefonen detta slag af rentabilitetsberäkning det viktigare.

Telegrafstyrelsens berättelser lämna erforderligt material för beräkningen af denna rentabilitet. Detta material är sammanfördt för de sista tio åren i följande tabell, där ock rentabilitetsprocenten är uträknad:

	Rikstelefonens hela anläggningskostnad vid årets slut.	Nettoafkastningen under året (= bruttoinkomsten — driftskostnaden).	Nettoafkastningen i procent af hela anläggningskostnaden.
1890	2,300,603	186,389	8,10
1891	3,703,713	258,299	6,97
1892	5,148,230	375,817	7,30
1893	6,758,268	651,549	9,64
1894	8,051,535	859,316	10,67
1895	9,432,463	1,096,660	11,63
1896	10,877,432	1,269,375	11,67
1897	13,005,594	1,394,232	10,72
1898	15,693,215	1,623,369	10,35
1899	17,853,005	1,895,724	10,62

Ayuntamiento de Madrid

Vid uträknandet af den sista kolumnen har hela anläggningskostnaden vid de resp. årens slut lagts till grund. Detta är naturligtvis icke fullt riktigt. Ty det under loppet af ett gifvet år nyanlagda kapitalet har ej kunnat lämna afkastning under hela detta år, enär det ju anlägges successivt under loppet af året. Men detta fel gör blott, att den fullt exakta afkastningsprocenten är något litet högre, än hvad i ofvanstående tabell angifves.

En viktigare anmärkning är, att vid nettoafkastningens beräknande förfarits så, att från bruttoinkomsten blott afdragits driftskostnaderna, men att ej någon afskrifning å anläggningens värde skett. Denna anmärkning är ju befogad. Dock är att beakta, dels att rikstelefonens tekniska natur gör, att den, mer än t. ex. fallet är med järnvägarne, förnyas genom underhållet, dels att i underhållskostnaden lära ingå äfven kostnaden för väsentliga förbättringar af anläggningarne. Oafsedt detta är det emellertid tydligt, att rikstelefonen skulle lämna en betydande afkomstprocent äfven med erforderlig afskrifning, då den på ofvannämnda sätt beräknade afkomstprocenten under nämnda år var i medeltal i det närmaste 10 %.

Driftskostnaden utgjorde i procent af bruttoinkomsten:

1890: 57,77 %	1893: 52,05 %	1896: 44,97 %	1899: 48,48 %
1891: 65,33 %	1894: 47,73 %	1897: 47,25 %	Medeltal för
1892: 62,75 %	1895: 43,49 %	1898: 47,58 %	1890-1899: 48,58 %

Driftkostnadens fördelning uti aflöningar och andra kostnader har med undantag för några år varit tämligen oförändrad under denna period. Ur Telegrafstyrelsens berättelser meddelas här denna fördelning, jämte angifvande af hvardera postens procenttal af hela driftskostnaden under de olika åren:

	Aflöning		Annan driftskostnad	
	Kronor	%	Kronor	%
1890	97,250	(38,32)	156,578	(61,68)
1891	178,426	(37,14)	302,022	(62,86)
1892	181,864	(29,30)	438,752	(70,70)
1893	271,180	(38,39)	435,212	(61,61)
1894	325,626	(41,50)	459,045	(58,50)
1895	368,041	(43,60)	476,125	(56,40)
1896	412,317	(39,71)	624,814	(60,24)
1897	477,324	(38,20)	772,402	(61,80)
1898	548,965	(37,24)	924,525	(62,76)
1899	668,641	(37,49)	1,115,005	(62,51)

Medeltal för 1890—1899: 38,21 % och 61,79 %.

Ayuntamiento de Madrid

De starkare afvikelserna från medeltalen, som inträffade 1892, 1894 och 1895, torde sannolikt blott berott på tillfälliga förhållanden.

Af dessa siffror rörande storleken af kostnadsposten aflöningar, jämförda med nettoafkastningen, framgår, att talet om, att vår rikstelefons i jämförelse med andra länders synnerligen låga afgifter väsentligen skulle bero på, att aflöningarne äro låga, icke är grundadt. Frågan om aflöningarnas tillräcklighet är alltför vidlyftig för att kunna i detta sammanhang behandlas. Men tydligt är, att det nämnda påståendet, hvilket nyligen af en svensk författare upprepats i en artikel i en tysk tidskrift[1], och hvilket äfven framfördes vid den senaste debatten i tyska riksdagen rörande nya grunder för telefonafgifternas beräknande, icke är korrekt. År 1899 utgjorde rikstelefonens bruttoinkomst 3,679,370 kronor, aflöningarna 668,641 kronor, öfriga driftskostnaden 1,115,005 kronor samt bruttoinkomstens öfverskott öfver driftskostnaderna 1,895,724 kronor. Att gent emot dylika siffror påstå, att anledningen till, att rikstelefonen trots de låga afgifterna icke går med förlust, vore de ringa aflöningarna, är ju alldeles ogrundadt. Ja, äfven om man afdrager 4 % ränta på hela det kapital, som nedlagts i rikstelefonen vid 1899 års slut — 17,853,005 kronor — eller 714,120 kronor återstår dock af nettoafkastningen 1,181,604 kronor. Nu är det visserligen sant, såsom i det föregående blifvit framhållet, att rikstelefonens finansiella ställning ordnats så, att rikstelefonen måste hafva betydliga öfverskott, dels för att kunna amortera de lån, staten lämnat, dels för att kunna med tillräcklig snabbhet utveckla anläggningarna. Man må nu bedöma denna statens finanspolitik i afseende å rikstelefonen hur som helst, så kan emellertid denna politik ej ändra det faktum, att rikstelefonen ger betydliga öfverskott; ty att dessa öfverskott kapitaliseras, beröfvar dem naturligtvis icke deras egenskap af öfverskott. Anses åter någon afskrifning af anläggningskostnaden böra ske, så minskas ju visserligen därigenom detta öfverskott. Men ehuru jag för min del ej äger förutsättningarne för att bestämdt uttala mig vare sig angående nödvändigheten af en afskrifning eller storleken af densamma, så torde det säkerligen icke vara för lågt räknadt, om man antager, att denna afskrifning icke behöft vara högre än den amortering af lån, som rikstelefonen under årens lopp presterat. Denna amortering uppgick vid 1889 års slut till sammanlagdt 3,102,500 kr. Betraktas denna amortering såsom afskrifning, nedgår naturligtvis rikstelefonens hela anläggningskostnad vid 1899 års slut från nyss antagna 17,853,005 kronor till 14,750,505. Netto-

[1] Hemming, Das Telephonenwesen Schwedens i Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik III Folge 17 Band. sid. 253.

Ayuntamiento de Madrid

afkastningen för 1899 skulle då och minskas med amorteringen under detta år, eller 620,000 kronor, och utgöra 1,275,724 kronor. Afdrager man därifrån 4 % ränta å den reducerade anläggningskostnaden, eller 590,020, återstår ändock ett öfverskott af 685,704 kronor, och detta är större än hela aflöningskontot för samma år.

Utföres rentabilitetsberäkningen från den andra af ofvannämnda synpunkter eller med hänsyn till den inkomst, som rikstelefonen gifver å det kapitalöfverskott, som dess anläggningar representerar, efter det från anläggningskostnaden afdragits rikstelefonens ännu obetalta skuld, så blir, såsom lätt inses, resultatet än gynnsammare, enär nettoafkastningen utgör af hela anläggningskostnaden en större procent än räntefoten för rikstelefonens lån, och detta vare sig man tar hänsyn till den ränta, som staten debiterar rikstelefonen eller, hvilket ju är riktigare, den ränta, som staten själf får betala för de medel, staten upplånat i och för utlåningen till rikstelefonen. Utföres denna beräkning för år 1899 blir resultatet följande. Vid 1898 års slut utgjorde rikstelefonens skuld 6,197,500 kronor och hela anläggningskostnaden 15,693,215 kronor. Rikstelefonens kapitalbehållning vid nämnda års slut var således 9,495,715. Under år 1899 ökades skulden med 1 mill. kronor och anläggningarne med 2,159,790 kronor. För 1899 har man således att räkna med en kapitalbehållning af 10,655,505 kronor. I räntor erlades under 1899 248,465 kronor. Nettoinkomsten utgjorde alltså 1,647,259 kronor eller mer än 15 % å kapitalbehållningen[1], emot en nettoafkastning å hela anläggningskostnaden (således enligt den objektiva beräkningsmetoden) af 10,62 %[2]. **D. D.**

---

[1] Metoden af beräkningen är ej fullt riktig, då ej hänsyn tagits till att å ena sidan nyanläggningarne och skuldökningen under 1899 skett successivt och å andra sidan att skuldamortering skett under 1899. Men dessa fel kompensera hvarandra till stor del. För öfrigt inverka ej dessa fel nämnvärdt.

[2] I detta exempel har räkningen utförts, utan att någon afskrifning å anläggningarnes kapitalvärde beräknats, men resultatet blir analogt, om dylik afskrifning sker.

Ayuntamiento de Madrid

Ayuntamiento de Madrid

Öfversikt öfver de större bankernas ställning den 31 juli 1900.

Tillgångar.

		Grund- och Reservfonds-hypotek	Fastigheter och Inventarier	Kassa: Guldmynt och omyntadt guld	Kassa: Skiljemynt och sedlar	På räkning med inhemska banker	På räkning med utländska banker	Avista anvisningar och utländska sedlar	Obligationer	Diskonterade växlar: Inrikes
1	Riksbanken	—	—	35,210,813	7,586,064	1,224,000	11,627,502[1]	228,379	18,776,229	68,561,054
2	Skånes E. B.	9,147,380	1,757,912	1,531,535	1,708,144	203,515	2,129,546	1,074,733	6,177,028	32,457,220
3	Vermlands d:o	2,468,336	94,035	305,484	155,425	3,088,273	36,724	29,168	1,377,654	6,138,571
4	Kopparbergs d:o	2,226,463	82,445	209,540	294,246	4,416,722	—	82,513	1,982,607	4,968,628
5	Östergötlands d:o	2,854,372	201,678	87,940	204,603	565,606	284,199	61,865	2,681,476	7,938,131
6	Smålands d:o	1,791,654	91,840	300,860	189,824	1,987,686	465,386	80,691	1,620,305	11,423,904
7	Örebro d:o	2,400,000	9,000	201,660	194,933	800,400	—	52,477	1,062,218	4,729,873
8	Mälareprov:nas d:o	2,509,261	283,824	424,740	638,384	220,315	127,271	308,629	1,180,418	11,699,577
9	Göteborgs d:o	3,053,974	1,256,378	525,640	982,265	306,277	751,016	173,789	1,548,688	9,978,275
10	Stockholms d:o	3,600,000	110,000	694,938	2,003,232	5,872,867	11,585,510	350,896	7,683,287	13,303,029
11	Norrköpings d:o	2,140,547	138,669	313,220	57,331	400,128	77,311	36,286	917,299	5,818,165
12	Sundsvalls d:o	3,724,710	1,085,154	633,720	539,213	43,763	651,595	141,775	1,113,830	14,978,788
13	Christianstads d:o	6,296,168	419,305	1,043,206	435,360	1,865,429	459,911	206,941	3,773,711	13,982,224
14	Skaraborgs läns d:o	2,177,347	161,000	229,726	198,914	3,250,876	—	61,296	1,241,925	8,349,215
15	Gefleborgs d:o	1,610,974	175,229	241,062	72,718	836,539	5,215	9,588	455,100	5,104,789
16	Uplands d:o	1,786,159	178,637	257,475	390,695	831,829	21,381	82,176	4,663,420	6,477,199
17	Södermanlands d:o	1,453,967	21,612	167,850	194,603	1,168,601	—	39,390	452,282	3,655,285
18	Kalmar d:o	1,346,476	108,757	207,239	110,562	636,909	549,470	33,037	1,722,968	6,121,344
19	Hernösands d:o	4,983,455	1,099,445	647,975	387,682	6,105	858,819	85,562	7,107,522	9,132,733
20	Helsinglands d:o	2,245,526	125,598	316,739	134,596	382,552	—	188,120	336,823	8,950,164
21	Norrbottens d:o	1,521,660	31,786	250,220	310,941	121,291	33,355	64,109	2,016,661	7,410,483
22	A.-B. Sthlm-Öfre Norrl.	274,310	307,738	6,905	983,835	240,400	500,490	172,884	5,500,339	19,811,671
23	Skandinav. Kred. A.-B.	—	805,000	46,708	2,521,596	2,653,198	2,305,945	672,281	6,707,159	22,214,558
24	Industrikred.-akt.-bol.	—	355,000	4,865	719,573	500,000	481,213	68,210	3,930,570	5,818,859
25	Sthlms Int.-gar.-A.-B.	—	1,001,000	6,881	875,655	730,000	2,593,367	51,276	3,021,137	1,504,594
26	Stockholms Handelsb.	—	5	9,130	1,096,364	6,381,697	1,272,739	214,035	6,487,087	6,811,864
27	Göteborgs Köpmansb.	—	203,000	6,121	155,684	535,668	221,705	16,895	201,000	4,787,057
28	Sundsvalls Handelsb.	—	33,659	4,666	476,717	687,978	289,591	108,514	2,611,396	5,818,679
29	Skånska Handelsb.	—	216,974	4,485	504,940	68,388	931,860	17,641	613,950	4,636,778
30	Nordiska Kreditb.	—	516,000	2,295	335,841	421,179	153,963	137,280	1,008,999	3,369,794
31	Sydsv. Kred. A.-B.	—	37,088	8,312	598,291	290,954	325,056	58,153	570,572	5,234,533
32	Göteborgs Handelsb.	—	120,935	3,714	289,581	—	359,670	39,755	—	3,501,167
33	Sthlms Diskontob.	—	500,500	2,985	106,764	1,566,300	24,082	15,113	2,574,166	1,147,582
	Summa	59,612,739	11,529,203	43,908,649	25,454,576	42,305,442	39,123,892	4,963,457	101,117,826	345,835,787

	Utestående lån: Utrikes	mot inteckningar	mot obligationer	mot aktier	mot annan realsäkerhet	mot borgen och namnsäkerhet	Kreditiv och löpande räkning	Utgifts- och diverse räkningar	På indrifning beroende	Summa	
1	9,942,498	12,026,580	9,347,210	5,014,460	668,380	10,502,167	8,398,780	3,546,469	401,440	203,062,025	1
2	1,047,509	12,008,357	524,500	8,520,778	5,715,680	5,957,297	16,016,566	1,403,279	—	107,380,979	2
3	37,016	3,559,094	131,155	3,441,970	964,680	1,620,800	3,753,186	96,719	16,211	27,314,501	3
4	15,953	3,008,440	88,600	2,920,900	782,780	630,575	3,854,903	120,311	150	25,685,776	4
5	382,264	4,006,770	62,460	1,362,775	189,600	926,668	3,807,744	288,136	5,230	25,911,517	5
6	499,707	4,847,091	41,195	1,633,880	363,625	1,655,981	2,505,311	729,620	90,642	30,319,202	6
7	—	2,339,365	—	595,800	94,500	730,431	1,482,294	85,517	510,332	15,288,800	7
8	183,178	8,770,588	256,090	4,661,440	172,965	2,666,764	5,156,290	395,811	81,944	39,737,489	8
9	2,015,074	7,611,829	902,300	3,944,916	1,154,974	1,745,288	7,559,729	1,046,287	163,215	44,719,914	9
10	2,969,898	6,824,500	1,931,980	6,550,689	1,254,556	925,706	14,703,367	2,219,595	—	82,584,050	10
11	38,063	1,657,200	12,000	1,246,095	1,766,425	599,633	3,365,855	273,959	—	18,858,186	11
12	1,587,789	4,222,826	81,800	4,944,626	2,005,850	1,553,514	12,605,648	544,261	6,687	50,465,549	12
13	200,889	1,993,730	2,019,300	11,339,927	1,373,960	2,566,795	10,183,584	2,370,437	152,421	60,683,298	13
14	—	2,088,115	65,525	643,700	241,030	1,399,235	2,417,366	143,773	8,631	22,677,674	14
15	257,239	2,281,000	82,300	4,058,910	32,300	836,377	2,192,442	190,897	46,643	18,489,321	15
16	—	3,900,577	80,227	2,580,914	281,400	1,526,985	3,958,898	300,107	151,210	27,469,289	16
17	—	3,050,500	69,350	689,350	281,790	1,335,200	1,346,958	225,900	15,351	14,167,989	17
18	505,550	3,497,085	18,700	1,590,990	53,161	572,193	1,863,175	518,967	17,445	19,474,028	18
19	676,427	3,936,140	394,368	6,467,395	1,012,768	1,808,288	15,850,764	1,718,626	106,388	56,280,457	19
20	565,251	4,958,118	324,295	4,018,410	1,528,550	1,606,855	6,327,310	777,628	216,883	33,003,419	20
21	187,044	3,263,095	17,000	688,120	52,625	576,125	4,527,473	314,409	22,594	21,408,991	21
22	137,959	7,046,125	501,625	4,251,101	111,800	1,959,965	12,490,328	1,659,955	163,732	56,121,162	22
23	1,727,293	14,644,100	2,075,150	9,877,131	2,067,067	2,873,975	14,616,185	4,327,168	236,956	90,371,470	23
24	746,915	3,420,450	170,755	3,512,850	85,050	665,000	2,415,086	257,679	233,794	23,385,869	24
25	81,974	75,270,207	377,763	2,616,575	101,750	311,920	7,213,509	1,575,740	—	97,333,348	25
26	701,607	1,247,300	287,300	3,875,409	—	651,347	11,750,013	858,364	—	41,644,261	26
27	92,045	3,915,600	11,790	2,590,705	158,500	615,470	3,194,078	112,778	9,626	16,827,722	27
28	551,197	2,125,365	204,330	3,732,583	11,000	989,604	4,268,204	343,816	19,220	22,276,519	28
29	295,690	2,653,023	339,850	2,969,942	10,100	1,765,246	4,896,480	343,484	115,562	20,384,393	29
30	74,783	2,777,215	130,010	4,301,155	357,663	1,727,069	4,906,422	619,824	46,991	20,886,483	30
31	183,423	2,594,944	10,250	3,439,575	374,516	1,256,994	4,162,337	312,173	—	19,457,171	31
32	65,288	1,936,875	201,750	1,818,515	213,105	651,180	4,271,154	743,243	53,195	14,269,127	32
33	100,750	339,000	623,950	2,912,278	190,500	—	3,383,028	53,891	—	13,540,889	33
	25,870,273	217,821,202	21,384,878	122,813,864	23,672,650	55,210,647	209,444,467	28,518,823	2,892,493	1,381,480,868	

[1] Däraf intet å separaträkning. Omsättningen å Riksbankens Clearingsafdelning har utgjort under juni månad 358,114,823 kr. 82 öre; från årets början 2,425,769,067 kr. 84 öre.

Ayuntamiento de Madrid

Ayuntamiento de Madrid

Öfversikt öfver de större bankernas ställning den 31 juli 1900.

Skulder.

		Egna banksedlar	Postremiss-vexlar	Sparkasse-räkning	Upp- och afskrifnings-räkning	Löpande räkning	Depositions-räkning
1	Riksbanken [1]	59,358,728	2,670,669	—	49,554	31,676,621	8,640
2	Skånes E. B.	8,710,212	1,532,084	—	10,338,091	1,398,379	52,895,997 [3]
3	Vermlands d:o	2,934,109	372,114	—	1,940,707	377,471	18,032,680
4	Kopparbergs d:o	2,669,101	392,453	—	1,495,620	72,404	17,130,040
5	Östergötlands d:o	2,254,903	435,188	54,911	2,599,905	101,286	12,984,366
6	Smålands d:o	2,633,616	514,730	1,821,859	2,136,904	100	18,629,798
7	Örebro d:o	2,138,457	386,874	366,770	1,863,771	—	5,960,466
8	Mälareprov:nas d:o	3,443,740	620,812	1,430,032	3,593,773	233,922	21,605,613
9	Göteborgs d:o	4,348,285	554,997	2,064,439	3,804,266	1,070,016	23,342,037
10	Stockholms d:o	3,943,470	462,082	2,115,626	8,671,007	2,335,804	36,061,931
11	Norrköpings d:o	2,174,410	428,626	429,453	1,442,222	130,000	6,830,804
12	Sundsvalls d:o	5,661,820	476,494	2,875,185	2,479,963	818,779	22,684,404
13	Christianstads d:o	4,912,040	786,041	10,447,880	2,873,687	361,520	19,326,669
14	Skaraborgs läns d:o	2,262,800	335,904	—	1,834,179	—	14,018,127
15	Gefleborgs d:o	1,948,175	302,238	203,063	1,285,702	156,973	8,856,678
16	Uplands d:o	2,296,560	252,946	—	1,916,384	103,240	18,208,047
17	Södermanlands d:o	1,591,520	241,224	996,636	1,312,333	141,350	6,503,559
18	Kalmar d:o	2,075,255	169,255	2,685,403	1,044,634	37,159	9,710,568
19	Hernösands d:o	7,377,315	1,105,576	3,033,045	2,313,119	1,037,624	16,191,693
20	Helsinglands d:o	3,317,435	587,071	1,145,276	2,117,816	—	17,088,730
21	Norrbottens d:o	2,502,310	276,622	1,120,180	687,252	166,601	3,669,753
22	A.-B. Sthlm-Öfre Norrl.	209,050	500,434	6,991,859	5,239,504	2,531,099	13,562,414
23	Skandinav. Kred. A.-B.	—	1,370,218	—	8,453,469	4,876,291	45,904,642
24	Industrikred.-akt.-bol.	—	184,039	632,655	3,806,186	—	10,523,500
25	Sthlms Int.-gar.-A.-B. [2]	—	60,321	2,048,198	2,813,939	10,451	14,481,023
26	Stockholms Handelsb.	—	222,157	2,393,614	2,845,813	10,143,521	8,880,026
27	Göteborgs Köpmansb.	—	419,601	1,527,844	1,975,340	3,700	6,513,065
28	Sundsvalls Handelsb.	—	1,227,272	2,586,239	1,285,997	533,060	7,062,632
29	Skånska Handelsb.	—	475,333	1,499,715	1,464,911	311,311	3,577,955
30	Nordiska Kreditb.	—	180,964	2,719,526	1,570,264	2,258,645	4,820,040
31	Sydsv. Kred. A.-B.	—	816,112	3,441,267	1,017,459	31,777	7,367,580
32	Göteborgs Handelsb.	—	753,409	1,221,479	643,006	2,149,744	1,704,344
33	Sthlms Diskontob.	—	42,310	3,405,830	446,189	386,304	5,217,206
	Summa	128,763,261	19,156,170	59,257,984	87,362,966	63,455,152	479,355,027

Upptagna lån	I räkning med inhemska banker	I räkning med utländska banker	Inkomst- och diverse tillfälliga räkningar	Grundfond	Reserv- och Dispositions-fond	Summa	Obegagnad sedel-utgifningsrätt	
25,000,000	—	5,255,888	7,526,260	50,000,000	21,515,665	203,062,025	76,259,745	1
2,292,000	113,929	4,438,887	2,561,400	15,000,000	8,100,000	107,380,979	7,968,703	2
—	391,800	4,764	431,408	1,875,000	954,448	27,314,501	589,710	3
—	—	—	562,958	1,558,200	1,805,000	25,685,776	390,182	4
1,200,000	1,175,456	759,484	446,018	2,600,000	1,300,000	25,911,517	599,469	5
250,000	—	205,977	551,188	2,909,400	665,630	30,319,202	622,658	6
550,000	200,000	721,353	394,867	2,000,000	706,242	15,288,800	1,263,203	7
200,000	1,609,015	283,470	764,885	4,000,000	1,952,227	39,737,489	1,090,261	8
—	52,254	746,401	987,219	5,000,000	2,750,000	44,719,914	1,231,329	9
—	2,370,483	8,527,809	5,536,216	9,000,000	3,559,622	82,584,050	2,751,468	10
650,000	681,886	352,136	369,749	3,000,000	2,368,900	18,858,186	1,479,355	11
—	2,487,884	1,450,077	1,278,213	6,000,000	4,252,730	50,465,549	1,096,610	12
15,000	2,045,791	4,892,049	1,522,621	10,000,000	3,500,000	60,683,298	6,427,334	13
—	273,042	27,629	625,245	2,250,000	1,050,748	22,677,674	1,044,273	14
1,350,000	655,000	988,094	359,625	1,500,000	883,773	18,489,321	503,860	15
—	—	12,944	624,218	2,020,000	2,035,000	27,469,289	555,474	16
200,000	478,752	134,634	350,544	1,500,000	717,437	14,167,989	630,295	17
—	416,071	561,430	294,253	1,950,000	530,000	19,474,028	233,460	18
3,630,000	2,946,301	6,168,131	1,117,653	6,000,000	5,360,000	56,280,457	654,115	19
—	3,284,947	57,212	1,049,932	3,000,000	1,355,000	33,003,419	444,830	20
3,930,000	4,424,846	1,122,236	464,413	2,500,000	544,778	21,408,991	269,570	21
2,617,000	900,800	2,938,458	2,630,394	12,000,100	6,000,050	56,121,162	—	22
—	4,577,304	3,520,224	4,669,114	10,000,208	7,000,000	90,371,470	—	23
250,000	—	407,594	1,481,895	4,000,000	2,100,000	23,385,869	—	24
13,376	—	3,395,237	1,868,103	9,000,000	3,700,000	97,333,348	—	25
—	490,661	4,556,351	1,369,246	6,000,000	4,742,872	41,644,261	—	26
—	929,860	831,588	496,724	3,000,000	1,130,000	16,827,722	—	27
1,500,000	759,101	1,365,230	606,988	4,000,000	1,350,000	22,276,519	—	28
—	3,926,824	3,044,224	464,120	5,000,000	620,000	20,384,393	—	29
1,204,000	700,000	1,343,200	369,844	5,000,000	720,000	20,886,483	—	30
500,000	109,110	1,453,944	379,922	4,000,000	340,000	19,457,171	—	31
300,000	985,922	742,058	344,165	5,000,000	425,000	14,269,127	—	32
—	173,987	—	819,063	3,000,000	50,000	13,540,889	—	33
45,651,376	37,161,026	60,308,713	43,318,463	203,662,908	94,085,122	1,381,480,868	106,105,904	

[1] Lånet å 25 mill. kronor är upptaget hos Riksgäldskontoret.
[2] I slutsumman ingå här ofvan ej upptagna egna utelöpande obligationer för 59,942,700 kronor.
[3] Häri ingå äfven af andra banker och bankirer å depositionsräkning insatta medel.

Ayuntamiento de Madrid

Ayuntamiento de Madrid

Christianstads Enskilda Bank

Hufvudkontor: **Helsingborg.**

Grundfond: 10,000,000.
Reserver: 3,448,321.

Depositions-, Upp- och Afskrifnings- och Sparkasseräkning samt öfriga slag af bankrörelse.

Göteborgs Enskilda Bank.

Göteborg, Stockholm, Strömstad.

Grundfond	. . . . .	**Kr. 5.000.000. —**
Reservfond	. . . . .	» **2.500.000. —**
Dispositionsfond	. . . . .	» **250.000. —**

Depositions- & Kapitalräkning, vexeldiskontering, lån, kassa- & resekreditiv, löpande räkningar, utländska vexlar och mynt.
Kassafack vid kontoren i Göteborg och Stockholm.
Notariatafdelning vid Hufvudkontoret i Göteborg.
Sparkasseräkning vid Afdelningskontoren i Stockholm och Göteborg.

Ayuntamiento de Madrid

HERNÖSANDS ENSKILDA BANK

Grundfond kr. 6,000,000: — ★ Reserver kr. 5,300,000: —

mottager penningar på **Deposition-, Sparkasse-** samt **Upp-** och **Afskrifningsräkning,**
diskonterar vexlar,
beviljar **lån** och **kassakreditiv,**
köper och säljer **vexlar på utlandet,**
säljer **postremissvexlar,**
ombesörjer **inkassering** af vexlar betalbara å bankplatser samt
beviljar **stående lån** mot realsäkerhet.

Hufvudkontor:

Hernösand, kontorstid 10 f. m.—2 e. m.

Afdelningskontor:

Stockholm,	kontorstid	9,30	f. m.—3,30 e. m.	**Skellefteå,**	kontorstid	10	f. m.— 2 e. m.
Örnsköldsvik,	„	10	f. m.—1 e. m.	**Nordmaling,**	„	10	f. m.—12 midd.
Sollefteå,	„	10,30	f. m.—2 e. m.	**Kramfors,**	„	11	f. m.— 1 e. m.
Nyland,	„	11	f. m.—1 e. m.				

Resekreditiv erhålles hos kontoret i **Stockholm.**

Utom de resp. kontorsplatserna boende behagade hänvända sig **direkt till banken** vare sig pr post eller telegraf. Telegrafadress: ***Hernösandsbank.***

Industri-Kredit-Aktie-Bolaget

i Stockholm.

Hufvudkontor: Öfre Munkbron N:o 7,

Afdelningskontor: { Arsenalsgatan N:o 4 A.
Kungsgatan N:o 13.

(Telegramadress: **Industribanken.**)

• • • Bankaffärer af alla slag • • •

Uthyr kassafack i brandfritt hvalf. Emottager slutna och öppna deposita, de senare med skyldighet för bolaget att inkassera förfallna räntor och kuponger m. m.

Ayuntamiento de Madrid

Telegrafadress: NORDBANK.

AKTIEBOLAGET

NORDISKA KREDITBANKEN

STOCKHOLM.

Hufvudkontor: Drottninggatan 8.
Filialer: Myntorget 4 & Drottninggatan 102.
Afdelningskontor: Eskilstuna.

Egna fonder: 5,600,000 Kronor.

STYRELSE:

F. Cl:son Wachtmeister, Grefve, Generaldirektör, Ordförande.
L. L. Liberg, Grosshandlare, Nyby Bruk, v. Ordförande.
P. H. Hedenblad, Byrådirektör i Väg- & Vattenbyggnadsstyrelsen.
Isaac Hirsch, Grosshandlare.
V. Ramstedt, Grosshandlare.
G. F. Sandberg, Byråchef i Generalpoststyrelsen.
P. G. Tamm, Bruksegare, Söderfors.
H. A. Stjernspetz, Major, Verkställande Direktör.
John Swartling, vice Verkställande Direktör.

Utfärdar **Resekreditiv** betalbara å de flesta bankplatser äfvensom brunns- o. badorter.

London-bankirer:		**London & County Banking C:o Ltd.**
		Swiss Bankverein.
Berlin-	d:o	**Mendelssohn & C:o.**
Hamburg-	d:o	**Commerz & DiscontoBank.**
		M. M. Warburg & C:o.
Paris-	d:o	**Crédit Lyonnais.**

Ayuntamiento de Madrid

Aktiebolaget

Stockholms Diskontobank

I Regeringsgatan I
STOCKHOLM

emottager penningar på **depositionsräkning, kapitalräkning, sparkasseräkning** och **checkräkning,**
säljer **postremissvexlar,**
diskonterar **vexlar,** beviljar **lån** och **kassa-kreditiver,**
köper och säljer **utländska vexlar,** m. m.

Aktiebolaget Stockholms Diskontobank.

Stockholms Enskilda Bank.

**** Solidarisk Bank ****

Grundad 1856.

Fonder 12,559,622: 13.

Stockholms Enskilda Banks Notariatafdelning

emottager till vård och förvaltning enskilda personers, kommuners, föreningars och kassors värdehandlingar. Uthyr kassafack. Mottager uppdrag till köp och försäljning af värdepapper samt lemnar upplysningar angående dylika. Prospekt sändas på begäran.

Ayuntamiento de Madrid

Skandinaviska Kreditaktiebolaget

Göteborg. — Stockholm. — Norrköping.

Emottager penningar
å
Depositions-Räkning,
å
Kapital-Räkning
och å
Upp- & Afskrifningsräkning;

beviljar **lån** och **kassakreditiver,**
diskonterar **vexlar,**
försäljer **postremissvexlar,**
åtager sig **inkasseringar,**
utfärdar **resekreditiver,**
köper och säljer **utländska vexlar,**
samt in- o. utvexlar **utländskt mynt,**
uthyr **brand-** och **dyrkfria förvaringsfack,**
emottager **värdepapper** och andra **handlingar** till **förvar** och till **förvaltning.**

Skandinaviska Kreditaktiebolaget.

Skånes Enskilda Bank

Hufvudkontor: Malmö.

Emottager penningar
å
Depositions-Räkning
och
Upp- och Afskrifningsräkning
samt drifver öfriga slag af bankrörelse.

Skånes Enskilda Bank.

Ayuntamiento de Madrid

Aktiebolaget
Stockholms Handelsbank
Stockholm.

Bankrörelse
Notariatafdelning

Telegrafadress: Handelsbank.

Stockholms
Intecknings Garanti Aktiebolag
STOCKHOLM
N:o 1 Malmtorgsgatan N:o 1.
Afdelnings-Kontor: N:o 13 Biblioteksgatan N:o 13.
Allmänna telefon och Rikstelefon.

Bankrörelse. Fastighetsbelåning.
Förvaringshvalf
för öppna och slutna depositioner.

Ayuntamiento de Madrid

Bankaktiebolaget

Stockholm-Öfre Norrland

(f. d. Westerbottens Enskilda Bank.)

Telegrafadress: ***Norrlandsbanken.***

Kontor i Stockholm.

Hufvudkontor: Drottninggatan 6.
Filialkontor med full-ständig bankrörelse: Södermalmstorg 8, Vasagatan 44, Regeringsg. 59 och Humlegårdsg. 6.

Kontor i Umeå, Asele, Skellefteå, Piteå, Luleå, Haparanda, Gellivare, Gefle, Edsbyn, Falun, Säter, Rättvik, Vansbro och Elfdalen.

Banken emottager penningar å Depositions- och Kapitalräkning, å Hushållsräkning samt å Upp- och Afskrifningsräkning.
Banken diskonterar vexlar, beviljar lån, kreditiv och löpande räkning.
Banken köper och säljer vexlar på bankplatser i **Europa** och **Amerikas Förenta Stater** samt utfärdar **resekreditiv.**
Banken uthyr **kassafack** mot en afgift af 15, 20 och 25 kronor för år.
Banken mottager **öppna** och **slutna deposita.**

Lifförsäkrings-Aktiebolaget

Aktieegarnes utdelning är begränsad.

Medan aktieegarne erhålla en för hvarje år begränsad utdelning, som aldrig får öfverstiga

Kronor 30,000 Kronor,

har de försäkrades kontanta vinst alltmera stigit och för år 1899 uppnått en summa af

Kronor 431,176 Kronor

eller mer än fjorton gånger utdelningen till aktieegarne.

Bolagets ansvarssumma öfver

Kronor 115,000,000 Kronor.

Ayuntamiento de Madrid

Uplands Enskilda Bank.

*** Solidarisk Bank ***

Grundad 1865.

Hufvudkontor: Upsala.

Afdelningskontor: Sala, Enköping, Norrtelje, Östhammar, Ludvika, Vesterås.

Grundfond	Kr.	1,520,000.
Kommanditfond.	„	500,000.
Reservfond	„	1,000,000.
Dispositionsfond	„	735,000.
Delcredere-fond	„	300,000.

Depositions- & Kapitalräkning, Upp- & Afskrifningsräkning, Vexeldiskontering, Lån, Kassakreditiv, Löpande räkningar, Postremissvexlar, Utländska vexlar. — Inkasseringar.

London	Bankirer:	**C. J. Hambro & Son o. Fred. Huth & C:o.**
Paris	d:o	**Credit Lyonnais.**
Berlin	d:o	**Dresdner Bank.**
Hamburg	d:o	**Vereins Bank o. Commerz- und Diskonto Bank.**

Ayuntamiento de Madrid

LIFFÖRSÄKRINGSBOLAGET

SVECIA

Tidsenligt lifförsäkringsbolag

3 Regeringsgatan STOCKHOLM Regeringsgatan 3

Meddelar **Lif-, Blandad Lif- och Kapital-, Korttids-, Sparkasse-Testaments-, Enke-Pensions- och Stipendieförsäkring** samt **Lif-, Blandad Lif- och Kapitalförsäkring för barn.**

OBS.! Testamentsförsäkring. Pension till enkan, kapitalet till barnen. Årlig premie för tvenne 30-åriga personer Kr. 23: 30 pr 1,000.

OBS.! Enkepensionsförsäkring. Årlig premie för 100 Kr. pension för tvenne 30-åriga personer Kr. 22: —.

OBS.! Stipendieförsäkring, hvarigenom universitetsvistelse lättast möjliggöres.

OBS.! Barnförsörjningsförsäkring, hvarigenom understöd tillförsäkras barnet från försörjarens död, till dess det kan sig själf försörja.

"SVECIA" erbjuder liberala, tidsenliga försäkringsvilkor och förenar prisbillighet med soliditet.

Agenter antagas!

OBS.!
Utmätningsfrihet för pensioner!

"SVECIAS" premier äro ända till 30% lägre än de utländska lifbolagens och äfven billigare än de äldre svenska bolagen.

Begär prospekt!

OLYCKSFALL-FÖRSÄKRINGS-ANSTALTEN

GOTHIA

3 Regeringsgatan STOCKHOLM Regeringsgatan 3

Gothia är ett ömsesidighetsbolag, hvadan all vinst tillfaller de försäkrade, och hafva de rösträtt å bolagsstämma.

Gothia har liberala, tydliga försäkringsvilkor, som skilja sig från öfriga olycksfallförsäkringsanstalter i riket.

Gothia vill härigenom söka undvika tvister mellan de försäkrade och anstalten.

Gothia hänskjuter tvistiga regleringar till länsvis valda kompromisser, bestående af 3 personer, som aflagt domareed.

Gothia lemnar ersättning vid öfvergående skada intill 200 dagar.

Gothia har fasta, billiga premier.

Gothia har kontor Regeringsgatan 3, Stockholm.

Ayuntamiento de Madrid

Insända böcker:

Försäkringsföreningens Tidskrift. Femte häftet.

Statsøkonomisk Tidskrift 1900. Første Hefte.

Annales de l'Institut des sciences sociales 6:e Année N:o 2 June—Juillet 1900.

The Economic Review Vol X N:o 3 Juli 16 1900.

Clark, J. B., The Distribution of Wealth. Newyork, The Macmillan Comp. 1899.

Les Industries à domicile en Belguique. Vol. II (Ministère de l'Industrie et du travail. Office du Travail) 1900. — Dubois, E., l'industrie du tissage du lin dans les Flandres. — Anciaux, M., l'industrie tressage de la paille dans la vallée du Geer. — Gilles de Pélichy, Ch., l'industrie de la cordonnerie en pays de Flamand.

Uppsala 1900. Almqvist & Wiksells Boktryckeri-A.-B.

Ayuntamiento de Madrid